Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען

ייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 248/1243 | Łódź, Poniedziałek 31 październ. 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ה׳ מרחשון תרפ״ח | Nr. 248/1

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel 2471

קאנסטרוקטיווע הילף-ארבייט.

געזאמעלט 400,000 דאלאר פאר דער יודישער קאלאניזאציע אין רוסלאנד.

ניו-יארק, 30. (י.ט.א. טעלעגראפיש). אין טשיקאגא האט זיך גע-
יגט די קאנפערענץ פאר קאנסטרוקטיווער הילף-ארבייט פון פעראייניגטען
טען קאמפיין. די קאנפערענץ האט אויסגעדריקט צוטרוי דער לייטונג פון
מפיין מיט דוד בראון בראש און האט צוגעזאגט איהר שטיצע אין דער ווייי-
טיגער אקציע אויפצוזאמלען די 25 מיליאן דאלאר.

די קאנפערענץ האט אויפגעפאדערט די אלע, וואס האבען געצייכענט,
ס׳איז בעטראגען, אז זיי זאלען זיי וואס שנעלער איינצאהלען.

נאכ׳ן בעריכט פון ה׳ ראזען, פארזיצער פון „אגרא-דזשאינט" (געזעל-
צו שיצען די קאלאניזאציע אין רוסלאנד) איז אויפ׳ן ארט געזאמעלט
ארען 400.000 דאלאר פאר דער קאלאניזאציע אין רוסלאנד.

ד״ר ראזען האט מיטגעטיילט. אז ס׳איז נאך פארהאן א מעגליכקייט צו
אניזירען אין רוסלאנד פרישע 30.000 יודישע פאמיליעס, אויב ס׳וועלען
צו זיין די נויטיגע מיטלען.

די קאנפערענץ האט זיך פערפליכטעט צו דעקען א העלפט פון די אבלי-
ציעס, וואס ווערען ארויסגעלאזט צו דעם צוועק און ווערען גאראנטירט דורך
רעגירונג.

פויליש-דייטשע אונטערהאנדלונגען.

ווארשא. 30 (ספ. טעל.) דער אנ-
פיהרער פון דער פוילישער דעלעגאציע
צו׳אונטערהאנדלען מיט דייטשלאנד, ד״ר
פראנדזשינסקי וועט די קומענדע וואך
אנקומען קיין ווארשא, כדי צו בעראטען
זיך מיט די מיטגלידער פון דער רעגי-
רונג וועגען אנהויבען די אונטערהאנד-
לונגען מכוח א פויליש-דייטשען האנ-
דעלס-טראקטאט.

א כאראקטעריסטישער קאנקורס.

וויען, 30 (ספ. טעל.) די ווינער גע-
זעלשאפט פון ליטעראטען און זשורנא-
ליסטען „קאנקארדיא" האט ערקלעהרט א
קאנקורס אויף א פאליטישען ארטיקעל
א. ד. ט. „ווי אזוי קען מען בקרוב מעג-
ליך מאכען די פעראייניגונג פון עסט-
רייך מיט דייטשלאנד אהן דעם, דער
שלום זאל געשטערט ווערען"?

דער פרייז פון קאנקורס בעטרעפט טוי-
זענד שילינג.

העכער 100 ענגלישע געסט אויף די יובילעאום-פייערונגען אין רוסלאנד.

לאנדאן, 30. (ספ. טעל.) העכער
100 ענגלישע קאמוניסטען זענען ארויס-
געפאהרען קיין סאוויעט-רוסלאנד מיט׳ן
ציל צו נעהמען דארט אנ׳אנטייל אין
די פייערליכקייטען צוליב דער 10-יאה-
ריגער עקזיסטענץ פון דער באלשע-
וויסטישער ארדנונג.

הוראגאן אויפ׳ן צפון-ים.

לאנדאן, 30. (ספ. טעל.) אין
נאכט פון 28. אויפ׳ן 29. איז
דעם צפון-מערב-טייל פון איירא-
דורך אנ׳אויסערגעוועהנליכער
אן.

די ענגלישע, האלענדישע, דעני-
און דייטשע פארטען קומען אן
וועגען גרויסע צושטערונגען,
דער שטורם-ווינד האט אנגעמאכט,
שיפען, וואס האבען זיך געפו-
אויפ׳ן פולען ים האבען גערופען
הילף.

כוואליעס האבען ארויסגעווארפען
אמסטערדאם אויפ׳ן פארט-זאמד א
גרויסע פאסאזשיר-שיף, וועלכער האט
זיך צושמעטערט אן די שטיינער, און
דערביי זענען 4 מאטראסען דערטרונ-
קען געווארען.

די שנעלקייט פון הוראגאן האט בע-
טראפען 100 קילאמעטער אויף א שעה,
און איבער וואלענציא און אירלאנד —
אנ׳ערך 128 קילאמעטער,

די כוואליעס האבען צושמעטערט
עטליכע שיפען.

אין לאנדאנער פארט האט דער הו-
ראגאן אנגעמאכט זעהר גרויסע חורבנות.

אין אלגעמיין זענען אומגעקומען 32
קרבנות.

אפאזיציאנערען אנטלויפען פון רומעניען.

בודאפעשט, 30. (ספ. טעל.) די צייטונגען מעלדען, אז נעכטען
פארמיטאג זענען דריי רומענישע עראפלאנען איבערגעפלויגען די גרעניץ, און
זיך אראפגעלאזט אויפ׳ן אונגארישען טעריטאריום.

קורץ דערנאך זענען די עראפלאנען אוועקגעפלויגען ווייטער אין דער
ריכטונג צו מערב.

מ׳איז זיך משער, אז אין זיי האבען זיך געפונען רומענישע אפאזיציא-
נעלע פאליטיקער, וועלכע זענען עוקר געווען פון רומעניען.

סענסאציאנ. פראצעס אין פוילען.

לעמבערג, 30 (טעלעפאניש) דער
פראצעס געגען די מערדער פון סאבינ-
סקי׳ן וועט פארקומען אין חודש יאנואר
ק. י. און וועט דויערען א גאנצע וואך.

וועגען גרויסען פערנעהם פון דעם
דאזיגען פראצעס זאגט עדות דער פאקט,
אז די אויספארשונגס-אקטען וועגען אנ-
ערך 80 קילאגראם, און דער בעשולדי-
גונגס-אקט אליין וועט פערנעהמען הע-
כער הונדערט זייטען מאשין-שריפט.

בעת דער פראצעס וועלען ארויסקו-
מען אין דער עפענטליכקייט די ביז-
איצט אונבעקאנטע סענסאציאנעלע פרטים
פון דער טעטיגקייט, וואס ס׳האט גע-
פיהרט די אוקראינישע מיליטערישע אר-
גאניזאציע.

אין דער הינזיכט וועט דער פראצעס
געגען אטאמאנטשוק׳ן און זיינע חברים
זיין איינער פון די סענסאציאנעלסטע
פראצעסען, וואס זענען די לעצטע יאה-
רען פארגעקומען אין פוילען.

ווירטשאפטליכע קאניונקטור

ס׳ווערט געבילדעט א אינסטיטוט אויף צו פארשען זיי.

ווארשא, 30. (טעלעפאניש). לויט
ווי מיר דערוויסען זיך, ווערט איצט
דורך די רעגירונגס-פאקטארען בעטראכט
די פראגע פון בילדען א שטענדיגען
אינסטיטוט אויף צו פארשען די ווירט-
שאפטליכע קאניונקטורען.

די רעגירונגס-ספערען שטעהען אויף
דעם שטאנדפונקט, אז עס דארף נויטיג
געשאפען ווערען אזא אינסטיטוציע.

ס׳איז נאר אבער דערווייל נישט בע-
שטימט געווארען, צי דער דאזיגער
אינסטיטוט דארף זיך געפינען ביים מי-
ניסטעריום פאר האנדעל און אינדוסטריע,
צי ביי דעם הויפט-סטאטיסטישען-אמט.

אזהרה מראבינאט

דפה לאדז.

23

דער ראבינאט איז דערמיט מודיע ברבים, אז אזוי ווי ס׳איז שוין דא פון גאנץ
לאנג אנ׳איסור אויף פרעמדע שחיטה און הרב הגאון ר׳ אליהו חיים מייזעל זצ״ל
האב״ד דפה האט דעם איסור בעשטעטיגט, דעריבער זאל קיינער נישט וואגען אהער-
צוברענגען קיין שחוטי חוץ, ווייל מ׳וועט זיי אהן ריקזיכט נישט לאזען פערקויפען
אויף כשר ולהשומע ינעם ותבוא עליו ברכת טוב.

אלע וואורשטען-געשעפטען ווערען געבעטען נישט צו קויפען קיין הויטען און
בייליקעס אזוי לאנג ווי זיי וועלען נישט זיין איבערצייגט, אז דאס איז נישט
קיין שחוטי חוץ.

דער ראבינאט.

האנט-בייצערס

צו מענער-מאגאזין ארבייט.
ווערט געברויכט
ז ראפיד זאוואדזקא 19

א האנטשפולערן
אדער א שפולצר
ווערט געזוכט
20 ב־זשעושינער 20
ביי נירענבערג. 13

...טונג!! איינשפענער, ראל-וועגן און ריסארן-בעזיצער!

דינסטאג, דעם 1-טען נאוועמבער ד. י. פינקטליך 3 א זייגער נאכמיטאג
... פאר אין פאלקס-הויז, זאוואדזקא 5, א

...רויסע אלגעמיינע פערזאמלונג

עס וועט בעטראכט ווערען זעהר וויכטיגע פראגען און פאלג. טאג-ארדנונג:
1) בעריכט פון די וואהלען צום שטאט-ראט; 2) וועגען האבען א אייגענעם
...עטאריאט; 3) שטעלער און נומערן-פראגען; 4) א פארשטעלונג לטובת אונזער
...איין; 5) פערשידענעס.

די פערוואלטונג פון פעראיין איינשפע-
נער, ראל-וועגן און ריסארן-בעזיצער.

41

...אמוניקאט.

די פערוואלטונג פון דער תלמוד תורה
„אהבת-תורה", וואלבארסקא 20
...ט בעקאנט די מיטגלידער, אז דער אינקאסענט אהרן שמואל גאלדבערג
... אפגעזאגט געווארען פון זיין פאסטען און איז נישט מעהר בערעכטיגט איינ-
...סירען קיין שפענדען. די מתפללים ווערען געבעטען זייערע נדרים איינצו-
...לען דירעקט אין דער קאנצעלאריע פון „אהבת תורה".

פרעזעס: יעקב דוד פאצאנאווסקי.

מזל-טוב!

צו דער חתונה פון אונזער ליבע שוועסטער
און שוועגערין
פריילין **רבקה בלאכמאן**
מיט הערין **יעקב שמואל זילבער**
ווינשען מיר א גליקליכעס צוזאמענלעבען און א
בליהענדע צוקונפט
אברהם בלאכמאן און פרוי.
לאדז, ד. 29 אקטאבער 1927.
991

קירצליך ווערט געעפענט
די לייה-ביבליאטעק
א. נ. א. אייזענשלאס.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט
M. KARABANOW
וושכאדניא 31 (אין הויף) טעלעפאן 59-09
היילט, פלאמבירט צייחט ציינער, גאנץ אהן שמערצען,
קינסטליכע ציינער שהנע גומענס און רעפאראטורען
ווערען שנעל און ביליג אויסגעפערטיגט.
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 8 אין אבענד.
לעטשניצע פרייזען. בעראטונג אומזאנסט.
1195

אנ׳אינטעליגענטע פרוי אדער פריילין
...וואס פערשטעהט זיך גוט אין דער ווירטשאפט מיט גוטע קוואליפיקאציעס,
ווערט פון זאפארט געזוכט.
...ליכצייטיג ווערט אויך געזוכט א רוטינירטע ביוראליסטין, וואס קען
...אויך בוכפיהרונג. — אפערטען אונטער „אינטעליגענטע" אפצוגעבען אין
דער אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט".

סאקאלאוו ביים איטאליענישען קעניג

רוים, 30 (יט"א טעלעגראפיש) דער פארזיצער פון אלוועלטליכען ציוניסטישען עקזעקוטיוו, נחום סאקאלאוו איז אויפגענומען געווארען אויף א ספעציעלער אודיענץ דורכ'ן איטאליענישען קעניג וויקטאר-עמאנועל.

א דעמאנסטראציע אין תל-אביב

צו דער בעפרייאונג פון שלום שווארצבארד.

ירושלים, 30 (יט"א טעלעגראפיש) דער אורטייל אינ'ם שווארצבארד פראצעס איז דא אויפגענומען געווארען מיט א גרויסער בעגייסטערונג. די היגע צייטונגען האבען ארויסגעגעבען עקסטרא-אויסגאבען. אין תל-אביב האט זיך געבילדעט א דעמאנסטראציע, אויף וועלכער ס'האבען זיך געהערט אויסגעשרייען „זאל לעבען פראנקרייך!"

פעראייניגונג פון „אחדות-העבודה" און „הפועל הצעיר".

ירושלים, 30 (יט"א טעלעגראפיש) די צוויי גרעסטע א"י - פארטייען „אחדות העבודה" און „הפועל הצעיר" האבען זיך בעשלאסען צו פעראייניגען.

די אנפיהרונג פון דער פארטיי וועט זיך צוזאמענשטעלען לויט דער פערהעלטעניש, וואס די פארטייען זענען געווען פערטראטען אויפ'ן קאנגרעס, אין וואס זיי זענען פערטרעטען אינ'ם ראט פון דער הסתדרות הפועלים.

אויפ'ן קאנגרעס האט „אחדות-העבודה" געהאט 9 דעלעגאטען און „הפועל-הצעיר"—5; אינ'ם ראט פון „הסתדרות העובדים" האט „אחדות-העבודה" 11 און „הפועל-הצעיר"—9 מיטגלידער (6 געהערען צו די קלענערע גרופען) די אלגעמיינע צאהל מיטגלידער פון „הסתדרות-הפועלים" איז — 23,000. „אחדות-העבודה" געהערט צום וועלט-פערבאנד פון די רעכטע פועלי-ציון און „הפועל-הצעיר" — צום וועלט-פערבאנד פון „התאחדות".

קאנפערענץ פון ארבייטער-ספארט-פעראיינען אין פוילען.

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון די ארבייטער-ספארט-פעראיינען אין ווארשא, וועגען א פעראייניגונג.

עס זענען געווען פערטראטען פארשטעהער פון דעם ספארט-ארבייטער-פערבאנד, דער דייטשער ספארט און טורן-פערבאנד, א דעלעגאט פון קאטאוויץ, דער יודישער ארב. ספארט-פערבאנד „גוויאזדא" (פון די לינקע פ. צ.) און דער ארבייטער-ספארט-פעראיין „מארגענשטערן" פון „בונד" ס'איז אויך געווען א פארשטעהער פון אינטערנאציאנאלען ארבייטער-ספארט-פערבאנד „ליוצערן".

אויף דער קאנפערענץ זענען בעהאנדעלט געווארען 2 פראגען:

1) וועגען א פולשטענדיגער פעראייניגונג און 2) וועגען שאפען נאציאנאלע פעדעראציעס. אנגענומען איז געווארען דער פעדעראציע-פרינציפ.

וואס שייך יודישע ארבייטער-ספארט-פעראיינען איז בעשלאסען געווארען ארייננצונעהמען זיי אין דער פעדעראציע נאכדעם ווי ס'וועלען זיך פעראייניגען די פעראיינען פון „בונד" און פועלי-ציון.

ס'איז אויסגעוועהלט געווארען א קאמיסיע פון אלע צדדים.

מארגען עפענט זיך אין ווארשא דער 2-טער קאנגרעס פון די ארבייטער-ספארט-פעראיינען אין פוילען, אונטער'ן פארזיץ פון דעפ. ניעוויאראווסקי.

אויף דעם דאזיגען קאנגרעס וועלען זיין פערטרעטען די לינקע פ. צ.

געזאנדטער פאטעק אין די יודישע קאלאניעס.

מאסקווא. 30 (ספ. טעל.) דער פוילישער געזאנדטער אין מאסקווע ה' פאטעק האט אונטערגענומען א רייזע איבער די יודישע קאלאניעס אין קרים.

אפקלאנגען פון שווארצבארדס פראצעס.

„וויוו לא פראנס".

אדוואקאט טארעס האט אין א אינטערוויאו געלונגען כאראקטעריזירט דעם טיפען אינהאלט פון דעם אויסגעשריי „וויוו לא פראנס" (עס זאל לעבען פראנקרייך) מיט וועלכען דער עולם-יודען האט אויפגענומען דעם בעפרייאונגס-אורטייל פון שווארצבארד'ן.

דאס איז געווען א ליבע פאר פראנקרייך פאר דער טרעגערין פון די גרויסע אידעען פון פרייהייט און גלייכהייט; פראנקרייך, וועלכע איז טריי איהרע טראדיציעס און וועלכע האט מיט'ן מויל פון איהרע בירגער, וואס זענען געווען בערופען צו אורטיילען וועגען שווארצבארד'ס טאט, ארויסגעגעבען אנ'אורטייל געגען די פאגראמען און פאגראמשטיקעס.

און וואס איז דער חידוש, וואס דער ליבע פאר פראנקרייך געפעלט נישט דער פראנצויזישער רעאקציע, געפעלט נישט די, וועלכע האבען געוואלט צוריקציהען דאס לאנד אויף א צוויי הונדערט יאהר. עס איז שוין בעוואוסט פון די דעפעשען, ווי אזוי די פראנצויזישע פרעסע האט אויפגענומען דעם אורטייל אין דעם שווארצבארד פראצעס, עס איז שוין בעוואוסט וואס פאר א גרימצארן עס האט ארומגעכאפט די רעאקציע.

מעהר פון אלע קאכט זיך די פראנצויזישע „דווא גראשע" – די מאנארכיסטישע „אקסיאן פראנסע", וועלכע שרייבט וועגען דעם „שאנד-אורטייל".

אבער עס האלט איהר אויך נאך די „עקא דע פארי", וועלכע שטורמט נישט נאר געגען דעם אורטייל, נאר אויך געגען דער מאניפעסטאציע, מיט וועלכער מען האט דעם אורטייל אנגענומען די מאניפעסטאציע איז געווען, לויט זייער מיינונג, א סקאנדאל.

דער לוין פון א משומד.

עס ווייזט זיך ארויס, אז דער „שטומער דאן", וועלכער איז געקומען פון ווארשא צום פראצעס דער משומד טשעסלאוו פאזנאנסקי האט פלייסיג געארבייט. ער האט געהאלפען די ציוויל-מאהנער געגען שווארצבארד'ן און נישט נאר בעת די 8 טעג פונ'ם פראצעס, נאר אויך פריהער. שיין פון לאנג. ער איז געווען א הויפט - אקטיאר, כאטש קאנספיראטיוו דיסקרעט; ער האט געזאמעלט מאטעריאלען, מיט וועלכע עס האבען זיך בענוצט קאמפינטשי. און ווילם. בעת'ן פלאצעס האט ער זיי אונטערגערוקט דאקומענטן, אונטערגעשריבען מיט א בליישטיפט די ערטער, וועלכע עס האט בעדארפט ציטירען קאמפינטשי.

און ער האט זיך דערווארט אויף א לוין. ער איז אמת, נישט ארויסגעטרעטען מיט א רעדע אין דעם פראנצויזישען געריכט, ווי ער האט זיך עס הייס געוואונשען, אבער ער האט בעקומען אנ'עפענטליכען דאנק פון ווילע'רן פאר זיין „אונערמידליכער" ארבייט (דערמיט האט ווילם אנגעהויבען זיין רעדע).

פאר אזא מין קאמפלימענט איז ווערט געווען צו ארבייטען. ה' פאזנאנסקי מעג זיין צופרידען.

מיר האבען ערפילט אונזער פליכט.

נאכ'ן אורטייל זענען צו שווארצבארד'ס פרוי געקומען פיל מענשען מיט גראטולאציעס, צווישען זיי אויך שלום אש. צום ארויסגעהענדען שלום אש איז צונעשפרונגען עפעס אפראנצויז און אויסגעשריגען: „אזוי האט עס בעדארפט געשעהען. מיר האבען ערפילט אונזער פראנצויזישען חוב".

א יודיש הארץ.

אין דער אלגעמיינער פרייד-כוואליע, וועלכע האט אלעמען ארומגעכאפט, ווען עס האבען זיך אין געריכט-זאל דערהערט די ווערטער: „בעפרייט געווארען" האט מען געקענט בעמערקען אויך כאלגענדע סצענע: צו דער פרוי שווארצבארד איז צוגעלאפען א שעף פון די וועכטער און מיט טרעהרען אין די אויגען זי אנגעהויבען קושען און שרייען: „ריכטיג, ריכטיג" און נאכדעם, בעהערשענדיג זיך, האט ער גענומען דערצעהלען, אז ער איז א יוד פון אלזשיר און צוהערענדיג זיך צו די פראצעס-פערהאנדלונגען, האט ער די גאנצע צייט מורא געהאט פאר'ן גורל פון שווארצבארד'ן.

די געריכטס-קאסטען.

די ציוויל-מאהנער מצד פעטלורא'ס פרוי און ברודער, אלס דער צד, וועלכער האט דעם פראצעס פערשפילט מוז בעצאהלען געריכטס-קאסטען 5 טויזענד פראנק.

אויף אייגענער פעראנטווארטליכקייט.

אדוואקאט טארעס האט זיך אויף אייגענער פעראנטווארטליכקייט אבגעזאגט פון די 84 עדות.

דער קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס האט בעשלאסען ארויסצוגעבען אין עטליכע שפראכען דאס עדות-זאגען פון די נישט אויסגעהערטע עדות.

סענסאציאנעלע מפלה פון ווינער „הכח" אין לאדז

ל. ק. ס.—„הכח" 1:4 (0:0).

די לאדזער ספארטסלייט, בעזונדערס די יודישע, האבען נעכטען געהאט אן אונאנגענעהמע איבעראשונג. דער אמאל בעריהמטער ווינער „הכח" האט געליטען א שווערע מפלה. ער איז אראפגעגאנגען פון דעם ספארט-טלאך ד.א.ק. א בעזיגטער דורך ל.ק.ס. אין דער הויך פון 1:4. די אבער, וואס האבען זיך לעצטענס אינטערעסירט מיט דעם שטופענוויזען פאלען פון „הכח", האבען קיין שום איבעראשונג נישט געהאט. דער ווינער „הכח" געפינט זיך איצט אויפ'ן 11-טען ארט אין דער מייסטערשאפטס-טאבעלע פון וויען. דער פראפעסיאנאליזם, וועלכער איז געווארען דער מושל אין ווינער „הכח" האט געברענגט דערצו, אז די בעסטע שפילער זענען פערקויפט געווארען קיין אמעריקא. די עטליכע, וואס זענען נאך פערבליבען, זענען נישט פון דער ערשטער מארקע און די ניי - צוגעקומענע זענען דורכשניטליכע פוסבאל-שפילער און קענען זיך נישט דערהויבען צו דער מדרגה פון עקסטרא-קלאס. דעריבער איז די נעכטיגע מפלה פון „הכח" אין לאדז געווען צו ערווארטען, הגם נישט אין דער מאס, ווי דאס איז פאקטיש געשעהען.

פון דער צווייטער זייט, מוז מען צוגעבען, אז ל.ק.ס. האט נעכטען געשפילט קאנצערט-מעסיג. נישט געווען פשוט קיין שוואכע זייט אין דער גאנצער מאנשאפט. אלץ האט געקלאפט ביי ל.ק.ס. ווי א זייגער, אויך דאס טעמפא איז בכלל נישט געווען קיין ל.ק.ס'שע.

די ערשטע טויערען האבען ל.ק.ס. נאך צוגעגעבען מעהר קוראזש. דער הכח-מאנשאפט, וועלכער האט די ערשטע מינוטען אינגאנצען גרינגעשעצט דער ל.ק.ס. האבען זיך אבער דערנאך שוין נישט געקענט ממש קיין עצה געבען מיט זיי און האבען טאקע מיאוס פערשפילט, א גרויסען טייל פון דער מפלה האבען די ווינער צו פערדאנקען זייער טויערמאן האלמאס, פון נאך א גרעסערע מפלה האט אפגעהיטען דער אויסגעצייכנטער פערטיידיגער—שויער.

דער פערלויף פון שפילען

די מאנשאפטען זענען ארויסגעטרעטען מיט פאלגענדע שפילער:

„הכח": האלמאס, שויער, שטראס, באראנאווער, העס (באראבאק), פאללאק, נעמעס, ווארטמאן, קעסטלער, מאוזנער, פישער.

„ל. ק. ס.": מילא, ציל, גאלעצקי, יאשינסקי, טשמיעלא, גאסלאווסקי, שלעדזש, פעיא, האפמאן, סאוויאק, שטאלענווערק.

דער פערלויף פון שפילען איז פאלגענדער: דאס שפילען הויבט אן „הכח".

די איניציאטיוו אבער געהערט צו ל. ק. ס.", וועלכע פיהרט אדורך עטל[...] שארפע אנגריפען אבער אהן רעזול[...] ווייל אונטער „הכח"-טויער שפילט [...] ער, דער איינציגער שפילער וואס [...] דערמאנט וועגען אמאליגען „הכח" [...] פראכטפולע אבראטעווען פון פיל [...] פעהרליכע מאמענטען רופען ארויס [...] דיגטע אפלאדיסמענטען. „הכח" רע[...] זשירט זיך מיט עטליכע אנגריפען. אלגעמיין אבער איז דאס שפילען [...] סאלוט נישט אינטערעסאנט. ס'וויל [...] גאר נישט גלויבען, אז עס שפילט [...] ווינער „הכח" דער געוועזענער עט[...] כישער פוסבאל-מייסטער. „ל. ק. ס." [...] אנ'אפטער גאסט אונטער „הכח'ס" [...] ער. א זיכערען מאמענט פערפאסט [...] לענווערק (האנד). אנדערע אנגריפען [...] טעוועט שויער און דער טויערמאן [...] איינציגער גינסטיגער מאמענט פאר [...] אין דער העלפט בלייבט אין זכרון [...] פריי-שטויס, וועלכען ס'האט געשא[...] שויער אהן (ערפאלג).

דער רעזולטאט איז ביז דער הע[...] 0:0.

דער פערלויף פון שפילען אין [...] צווייטער העלפט איז אינטערעסאנ[...] ווי אין דער ערשטער העלפט. „ל.ק[...] וויל אויסנוצען איהר איבערגאנג. דע[...] גען „הכח" שפילט מיט מעהר טע[...] ווי אין דער ערשטער העלפט.

„ל. ק. ס." שפילט ווי קיינמאל [...] ביז איצט. זיי פיהרען ווידער אדורך [...] סעריע אנגריפען. אין דער 11-טער [...] נוט רייסט איבער שויער מיט [...] האנד. שטאלענווערק שיסט א על[...] טער-שטויס און נוצט איהם אויס. עטליכע מינוט שפעטער שיסט [...] זעלבער שפילער א צווייט טויער. „הכח" רייסט זיך אויף וויל אומ[...] דיגג בייטען דעם רעזולטאט און ע[...] א קארנער. יאשינסקי ראטעוועט [...] דער האנד — אבער ווארטמאן [...] נישט אויס דעם עלפמעטער, שיסט[...] דעם טויערמאן אין די הענד. און [...] ווייטערדיגע קארנערען נוצט „הכ[...] נישט אויס. דאגעגען געלונגט דא [...] וויאק דעם רעזולטאט צו פערגרע[...] אויף 0:3. און א ביסעל שפעטער [...] גרעסערט ווידער דער זעלבער שפי[...] דעם רעזולטאט אויף 0:4.

„הכח" זעהענדיג, וואס עס טוט [...] וויל כאטש ערציילען א עהרען-טויע[...] דאס געלונגט איהר צו ערצי[...] כמעט ביים סוף פון שפילען פו[...] עלפמעטער דורך קעסלער.

מ'מוז מודה זיין אז „הכח" [...] אבסאלוט נישט געגעבען, כאטש [...] א טייל דאס, וואס מ'האט פון [...] ערווארט, דאגעגען „ל. ק. ס." איז [...] בערגאנגען זיך זעלבסט. אזא קאנצ[...] שפילען האבען מיר ביי „ל. ק. [...] נאך נישט געזעהען.

ריכטער — ה' רעטיג. א—[...]

שטיזהל געבעטע

פערשידענע פאסענער פון גאבעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאראקא-צעראטע שטעהטס אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל

ווי אויך טאפעציר - געגענשטענדען

קאזעטקעס די נייעסטע פאסענער, מאטראצען אין 3 גאטונגען אויך בעקומט מען ביי מיר סאלאן-גארניטורלעך, אויף זייד-פאטעליקעס, ווי אויך גאנדאלקעס, קאווע-טישלעך, רונדע טישלעך, פעלד-בעטען מיט ספרענזשינעס, אויך שיהל צום פאלסטערן פאר טאפעצירער פערשידענע פאסענער פון בעסטען אויסארבייטען האלץ

בעקומט איהר — נאר ביי — ג. לעווקאוויטש, פולנאצנא 5.

[D]r. J. POLAKOW

קינדער-קראנקהייטען

[K]onstantynowska 37a, telefon 39-75

עמפפאנגט פון 3 ביז 5 נאכמיטאג, אין [...] לעטשניצע אויפ'ן גייערס מארק, פעטרי[...] פון $1^1/_2$ ביז 3 נאכמיטאג.

Dr. med.

[...]YCHNER Jakób

[...]ja 1-go maja 16, tel. 11-48

אינערליכע- און קינדער - קראנקהיי[...] נעמט-אן פון 7—8, זונטאג פון 3-[...]

[D]r. RÓŻAENR

ספעציאליסט פאר הויט - ווענערי[...] קראנקהייטען און מענער שוואכ[...] [...]

[P]ołna 9 (Narutowicza), Tel. 28-98

צוריקגעקערט.

נעמט-אן פון 8—10 און 5—8, [...]

לאָדז.
31 אָקטאָבער 1927.

„נייער פאלקסבלאט“

לאָדז.
31 אָקטאָבער 1927.

די אָרימע אוקראַינער און די רייכע יודען.

די האַלטונג פון דער פראַנצויזישער פרעסע.

...שט איינמאָל אין איז מיר אויסגע... צו הערען פון די וואָס מען רופט ...עסערע אוקראַינער, ווי שולגין צ.ב. ...ערנסט זאָגען: נו, יאָ, אייך יודען ...ייכט צו בעאיינפלוסען די פרעסע ...י געזעלשאַפטליכע מיינונג. ביי אייך ...ט דער ראַסען-סאָלידאַריטעט, איהר ...רייכע יודען; אין אַלע ווינקלען ...ער וועלט און בעזונדערס אין אַמע... – זיי זאַמלען געלד – און מיט ...קען מען אַלץ אויפטוען. בשעת ...אוקראַינער זענען אָרים, האָבען ...נישט אויף אַרויסצוגעבען אַ בלע...

...י האָט גע'טענהט שולגין און זיי...רייגד.

...ס האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען? ... פעטלורישע קאָמיטעטען האָבען ...מעגעבען ביולעטינען, צייטונגען, ...ע ביכער, און דער עיקר – זיי ...ן פאַר זיך די גרויסע פרעסע, די ...ר-פרעסע, די פרעסע, וואָס איז ... צו קויפען, ווייל זי קאָסט טייער. ... קאָן זיין, אַז איניגע צייטונגען – ...לפי רעאַקציאָנערע, אַנטיסעמיטישע ...יאָן פראַנסעז“ טוט דאָס צוליב אַ ...ע“ – די דאָזיגע מענשען העצע... צייטונג קאָן דאָך נישט מעהר ווי ...ירען די ווילדע שחיטות פון יו... און די וואָלט אפשר גאָר נישט ... געגען דעם, אַז פראַנקרייך זאָל ...ורמאַגען אַ פאָר צעהנדליג סעמאַ...ס און פעליענקאָס. עס קען אַלזאָ ... די „אַקסיאָן פראַנסעז“ טוט ...מלאכה בחינם, ווי געזאָגט פאַר ...אידעע“. נאָר ווער קען גלויבען, ...גרויסע בולוואַר-פרעסע, וואָס איז ...פען אויף רעכטס און לינקס פאַר ...וואָס גיט מעהר, ווער קען גלוי... ...די דאָזיגע פרעסע טוט איהר ...צוליב דער סימפּאַטיע פאַר די ...עטנקאָס און אַנדערע דאָסצענקאָס ...סענקאָס?

...איגע בולוואַר-פרעסע, וואָס איז ...ך דורך עס הארציש אין אַלע ...הכה, וואָס האָבען אַ שייכות צום ...סאָ, וואָס אַריענטירט זיך לחלוטין ...נישט אין די ענינים פון אוק... ...נאָך מעהר, וואָס האָבען קיין ...שטערעס נישט צו דער זאַך – די ...גאַטען פרעסע אין פלוצים גע... ...הייס אוקראַיניש, בעשמוצט יע... ...אַ מענש, וואָס איז פרייוויליג ...פערגיסען זיין בלוט פאַר זיי... ...בשעת נישט איינער פון די ...האָיסטען און רעדאַקטאָרען פון ...אויגער פערפוילטער פרעסע האָט ...איהר ...יסקירט“, ד. ה. זיך אַרויסגע... ...פון געהן אויפן פראָנט און בע... ...צעהן מיט „פאַטריאָטישע“ שרייבע... ...זינגען שבחות די פשוטע באַנ... קרימינעלע פערברעכער, מיט ... קיין איינציגע אַנשטענדיגער ...וואָלט נישט געקאָנט רעדען. ...דאָס אַלץ געטון צוליב דער ...?

...וועט זיין אַזוי נאַיוו דאָס צו ...?

...דאָס ריהרט נישט אָן דעם ...ישען כבוד. נישט די דאָזיגע ...סימפּאַליזירט דאָס פראַנצויזישע ...די לאַנזשעוועס – דריקען ...נאָר עס איז דאָך טרויעריג, ...צו קאָנסטאַטירען.

...יר האָבען דאָ די בעסטע תשובה ...יעזואיטישע טרעהרען פון שול... ...נער די אָרעמקייט פון די אוי... ...נאָר מיר קענען צו די דאָ... ...טענען קיין פרעטענזיעס נישט ...אַזוי האָבען זיי אַלע מאָל גע... ...אַזוי לעבען זיי אויך איצט. די...

סקוטירען מיט זיי קען מען בלויז אויף דער טעמע: וויפיל, נישט מעהר.

נאָר איניגע שרייבערס וואָלט מען יאָ בעדאַרפט שטעלען פראַגען, און צווישען זיי קודם כל זשאַ לאָנדאָן. דאַכט זיך, אַ יוד, און ווי מען זאָגט איצטיגער אָדער געוועזענער סעקרעטאַר פון דער יודישער קאָנסיסטאָריע, אָדער פאַרשטע-הער פון דער יודישער קאָנסיסטאָריע ביי דער אַלגעמיינער עקלעזיאַסטישער פרעסע, איך ווייס נישט גענוי פון וואַנען נעהמט זיך זיין שנאה צו שוואַרצבאַרד'ן? פון וואַנען נעהמט זיך זיין ליבע צו די אוקראַינישע דאָצענקאָס און קאָסענקאָס, וואָס גיסט אַלע פון זיי זענען בכח צו בעהאַלטען האָטש אויף אַ ווייליע זייער אַנטיסעמיטיזם?

עס איז שווער באמת צו געבען אַ תשובה אויף דער דאָזיגער פראַגע, נאָר צוליב דעם אמת דאַרף מען זאָגען, אַז די זעקסטע זיצונג–די זיצונג פון פראָס-קוראָווער שחיטה און פון די יודישע עדות האָבען אַ ביסעל אָבגעקיהלט דעם פלאַם פון ליבע ביי זשאַ לאָנדאָן צו פעטלורא און זיינע פריינד.

נאָר עס ווייזט אויס, אַז די אַנטי-סעמיטען און פעטלוראַ פריינד גלויבען אַליין נישט אין זייער „מאָראַלען“ כח; זיי ווייסען, אַז עס זענען פאַרהאַן פאַק-טען, וואָס רעדען פאַר זיך. עס איז פאַרהאַן אַלזאָ אַ סכנה; זוכען זיי אַנדע-רע וועגען. און מיט מיטלען רעכענט מען זיך נישט–אַלע זענען גוט. און מען האָט זיך גענומען צו טאָרעס'ען – איהם צו דיסקרעדיטירען און צוזאַמען מיט איהם די פערטיידיגונג. אַ „קונסט בלאַט“ וואָס האָט בכלל מיט פאָליטיק ווייניג צו טון. די „קאָמעדיא“ ברענגט אַ מיאוס'ען פּאַסקוויל, אין וועלכען זי רעדט וועגען צוויי מיליאָן פראַנק, וואָס

אַ יודישער קאָמיטעט האָט געשאַפען כדי טאָרעס זאָל קענען אונטערקויפען די פרעסע. צו וואָס פאַר אַ נידערטרעכטיג-קייט דערגרייכען די פעטלוראַ פריינד.

און עס פרעגט זיך ווידער: צוליב וואָס טון זיי דאָס? צו דערפאַר ווייל זיי האָבען אַזוי ליב פעטלוראַ, שולגי' נען און אַלע דאָצענקאָס'.

די בעסערע פרעסע האָט רעאַגירט אויפ'ן דאָזיגען שמוץ נאָר נישט גענוג ענערגיש, נישט מיט פעראַכטונג. עס איז איהר חוב דאָס צו טון.

נאָר די דאָזיגע פריינד פון פעטלוראַ כאַראַקטעריזירען אַמבעסטען די פּאָזיצ-יעס פון אונזערע שולגינישע דעמאָקראַ-טען. זייערע מאַנעוורען מיט אַלע מיט-לען, אַפילו די עקלהאַפטסטע צו דער-גרייכען זייער ציעל. זיי מיינען, אַז קאָ-קאָרופציע איז שטאַרקער ווי דער אמת. אויך פעטלוראַ האָט געהאַט אַ טעות אין זיינע אויסרעכענונגען, אויך זיינע פריינד מאַכען אַ פעהלער.

איינס וועט שולגין שוין נישט קע-נען טון; ער וועט נישט קענען ווייזען, אַז די אוקראַינער זענען אָרים, און דע-ריבער קענען זיי נישט האָבען די פרע-סע מיט זיך; און אַז די יודען האָבען אַ סך געלד האָבען זיי אויך די פרעסע פאַר זיך.

ער לעזט מסתמא פונקט ווי מיר, יעדען טאָג אַלע פראַנצויזישע צייטונגען, זעהט ער דאָך מיט וועמען איז די גרוי-סע „בולוואַר“ פרעסע? אָדער זי איז נייטראַל אָדער מיט פעטלוראַ. מיט די יודען וועגען די קלענערע, די אמת דע-מאָקראַטישע צייטונגען.

פאַרוואָס, הער שולגין?

מ. יארבלום.

אנרי טאָרעס

און זיין „לעצט וואָרט“.

יאָ, ער איז געוועזען זעהר בעוועגט און נערוועז, ווען ער האָט אָנגעהויבען זיין רעדע. ער האָט נישט דערמאָנט, אַז ער אַליין איז אַ יוד, אָבער מען האָט עס געהערט און געזעהען שווער איז איהם געוועזען צו בעפרייען זיך פון דער ערשיטערונג. ביז ער האָט דערמאָנט די פראַנצויזישע געשוואוי-רענע וועגען פראַנקרייכ'ס בעציהונג צו די אַמאָליגע שחיטות פון אַרמעניער אין דער אַלטער טערקיי.

טאָרעס האָט נישט דעקלאַמירט: נישט אַדוואָקאַטעוועט, גערעדט ווי אַ טיף פערוואונדעטער – יאָ, פערוואונדעטער! – שווער פאַרוואונדעטער מענש. זיין שטימע האָט נישט געדונערט זיין שטי-מע האָט גערופען.

טאָרעס האָט געמאָלט אַ בילד פון שלום שוואַרצבאַרד'ס כאַראַקטער אַלס מענש און דאָס בילד וועט לאַנגע צייַ-טען פערבלייבען אין זכרון פון די, וואָס האָבען געהערט זיין פלאַמענדע רעדע. און באַלד נאָך שוואַרצבאַרד'ס בילד דאָס בילד פון די אוקראַינישע העלדען:

– קאָזיר - זירקאַ!

דער נאָמען אַליין איז אַ בילד, אַ געשיכטע פון מענשען-מאָרד און פרויען-פערגוואַלטיגונג און קינדער-פייניגונג.

– ניין, ער איז נישט שולדיג, דאַר-פען ענטפערען די געשוואוירענע אויף די פראַגען וואָס מען וועט זיי שטעלען וועגען שוואַרצבאַרד'ס שולד.

– נישט אמת, ווען מען וויל מאַכען פון שוואַרצבאַרדען אַ קאַלטען מערדער.

נישט אמת, ווייל עס איז אַנ'אומגליק פאַר אַ מענשען צו הרג'ענען אַ מענשען, אַ גרויסער אומגליק.

שוין די צווייטע שעה רעדט טאָרעס איצט איז דאָס שוין מעהר נישט קיין רעדע. עס איז אַ פּראָטעסט. ווי פון טויזענד מענשען ברוסטען רייסט זיך אַרויס זיי' שטימע.

– איך בעט אייך, געשוואוירענע, ענטפערען אויף דער איינציגער פראַגע וואָס איז דאָ:

– ניין, נישט שולדיג.

דאָס איז די איינציגע פראַגע. דער איינציגער ענטפער פאַר דעם שטילען, בעשיידענעם, עהרליכען מענשען.

ניין, ער האָט נישט געענדיגט זיין גרויסאַרטיגע פערטיידיגונגס-רעדע. ער דערמאָנט די פראַנצויזישע רעוואָלוציע, די רעוואָלוציאָנערע נאַציאָנאַל-פערזאַמ-לונג, די בעריהמטע רעדע פון דעם אַבאַט גרעגואַר, די דעקלאַראַציע פון מענשען-רעכט און – די עמאַנסיפּאַציע פון די פראַנצויזישע יודען.

איצט מוז פראַנקרייך ווידער בעווייַ-זען איהר בעציהונג צום פאָלק ישראל און צו דעם אונרעכט, וואָס מען איז מיט איהם בעגאַנגען.

– בעפרייט איהם – כדי צו פער'מש-פט'ען די פּאָגראָמען, כדי נישט צו דער-לאָזען קיין נייע פּאָגראָמען. בעפרייט איהם – צוליב דעם יודענטום און צו-ליב פראַנקרייך; בעפרייט איהם – צו-ליב די לעבעדיגע און צוליב די טויטע.

דער איינדרוק איז געוועזען אונגע-הויער גרויס.

(וו. ג.)

ווי אַזוי זיי האָבען גערעדט.

אימפּרעסיעס פון די לעצטע רעדעס אויף שוואַרצבאַרד - פּראָצעס.

ווילם.

דאָס איז געווען די ערשטע גרויסע איבעראַשונג. נישט דער פּראָקוראָר הויבט אָן די אַטאַקע פון דער אָנקלאַ-גע, נאָר די ציווילע פּאַרטיע, די פּרי-וואַטע אָנקלעגער און פון זיי אויך נישט קאָמפּינטשי נאָר ווילם, דער אַלטער אַפּאַפּלעקסישער און אַנטיסעמיטישער ווילם.

ער הויבט אָן זעהר ווייך. גאַרנישט צו דערקענען, אַזוי ווי מען וואָלט זיין שטימע איינגעטונקען אין שאָקאָלאַד, ווייך, שטיל, כמעט בעטענד, אָבער דער איינגעבוירענער טעמפּעראַמענט ברעכט דורך. פאַר אונז שטעהט שוין אַ גרויער, אַלטער גלח, מיט ביידע הענד צום הי-מעל, מיט'ן גוט בעקאַנטען חרם אויף די ליפּען.

– „פעטלוראַ'ס קאַמף געגען באָלשע-וויזם“ „...איזראַעל“ – – – „טוזשור איז-ראַעל – – „אַנאַרכיע“ - „קאַמף געגען באָלשעוויזם“ – „קאַמף פאַר דער בע-פרייאונג פון אוקראַינע“.

און באַלד נאָך דעם שיסט ער אויס:

יודישע מאָביליזאַציע פאַר דעם מער-דער שוואַרצבאַרד... פעטלוראַ'ס קאַמף געגען דעניקין פון איין זייט און נעגען טראָצקי פון דער אַנדער זייט... „לע זשוויף פּרעסקע טוזשור לע באָלשעוויק“. „כמעט שטענדיג זענען דאָ יודען אויפ-געטרעטען אַלס באָלשעוויקעס“...

ניין. פאַר ווילם איז פשוט אונבע-גרייפליך, ווי קאָן מען רעדען וועגען דער פּערזענליכער פעראַנטוואָרטונג פון פעטלוראַ'ן, ווען מען ווייסט, אַז די אמת'ע פּאָגראָמען האָבען געמאַכט דע-ניקין און מאַכנאָ. ווילם איז געוואָרען גאָר אַ גרויסער קענער פון דער געשיכ-טע פון יודישע פּאָגראָמען. אָבער ער גיט צו באַלד אַ פּאַרציע זאַלץ צו זיין געשיכטע, גאָר אַ היבשע פּאַרציע אַנטי-סעמיטישע זאַלץ.

– אָ, מען רעדט אַלץ וועגען די יו-דישע ליידען! און דאָס אוקראַינישע פאָלק. אַ קלייניגקייט: יודישע ליידען!

אָט האָט ער שוין אַ גאַנצע שעה גע-רעדט. די הייזעריגע שטימע איז נאָך הייזעריגער געוואָרען. זיין היציגקייט קומט נישט פון טעמפּעראַמענט, נאָר פון כעס און בייזקייט. מען איז מיד פון איהם, פון די אויסגעגלאָצטע אויגען, פון די ווייסע שוימענדע אויגען, פון דעם רויטען אָנגעבלאָזענעם פּנים.

איצט האָט ער אָנגעטון זיינע ברילען, גענומען אַ גרויס בוך אין די הענד און דרשה'נט. נאָר אַ גלח, וואָס שילט און פערשילט די זינדיגע וועלט און מעהר פון אַלץ – שלום שוואַרצבאַרד. דער פּסוק, אויף וועלכען דער גלח דרשה'נט איז גוט בעקאַנט פון שולגינ'ס עדות-זאָגען: שוואַרצבאַרד האָט ערפילט דעם ווילען פון די באָלשעוויקעס. און אין דעם פּסוק און אַרום איהם דרשה'נט ער און פיהרט אויס הונדערט פּשט'לעך. מיך קענען זיי גוט, קיין איינדרוק מאַ-כען זיי נישט, אַ צו פּוסטע קאָמבינאַציע.

טאָרעס זיצט גאַנץ רוהיג, דער פּראָ-קוראָר הערט זיך צו זעהר אויפמערקזאַם צו דער רעדע פון זיין בעהעלפער. נאָר קאָמפּינטשי בעטראַכט מיט זאָרג זיין קאָלעגע, מיט וועלכען מען האָט איהם איינגעשפּאַנט אין איין שפּאַן.

עס איז האַלב דריי. דער רעדנער גוס'עט. פון מויל שלאָגט אַ שוים. וואַרפט זיך ווי אַ גייסטיג קראַנקער און פערענדיגט...

קאָמפּינטשי.

עס איז שטיל. קאָמפּינטשי, דער גע-פעהרליכער רעדנער, וועט באַלד רע-דען. אויף דייערע געוועהנליכע פּלעצער פעהלען פעטלוראַ'ס אַלמנה און פעטלו-ראַ'ס ברודער. אַלע עדות זענען אויף זייערע פּלעצער.

קאָמפּינטשי הויבט אָן זיין רעדע – קיין איינציג ניי וואָרט. אַלץ, וואָס ער זאָגט היינט, האָט ער געזאָגט נעכטען, עהרענעכטען, אין ערשטען טאָג פון געריכט.

בעסער פון אַלע הערט זיך איין אין זיינע ווערטער דער פּרעזידענט פון גע-ריכט פלאַרי, אָנגעשפּאַרט דעם קאָפּ אויף אַלע פינף פינגער פון זיין רעכטער האַנד. אויך די אַנדערע ריכטער זענען פול מיט אויפמערקזאַמקייט.

קאָמפּינטשי נעהמט זיך צו דער לע-כערליכסטער אויפגאַבע – פערגלייכען די אַנאַרכיע פון דער אוקראַינישער אַרמעע מיט די פערצווייפעלטע שווע-ריגקייטען און צרות פון די פערשידענע פראַנצויזישע אַרמעען אין פערשידענע צייטען. טאָרעס שאָקעלט מיט'ן קאָפּ און שמייכעלט, אַ שעהנער פערגלייך!

ערנסט, געריהרט, אפשר אויפריכטיג ערשיטערט רעדט ער וועגען די לעצטע יודישע עדות, וועגען מאַצקינ'ס אַפּעל צום פראַנצויזישען פאָלק, קאָמפּינטשי איז מיט אונז, זאָגט ער אונז. קאָמפּינ-טשי'ס הארץ בלוטעט פאַר אונז, זאָגט ער אונז...

– אָבער דער מאָרד! אָבער שוואַרצ-באַרד דער מערדער! בירגער פון פראַנקרייך, בעטראַכט זיך גוט, ווען איהר וועט אויסאַרבייטען אייער דעפי-ניטיווע מיינונג!

און אַ פּאָר מינוט שפּעטער:

– מיין ליבער טאָרעס! מיין גוטער פריינד טאָרעס! מיר זענען גוטע פריינד און איהר ווייסט, אַז איך האָב אייך ליב! יאָ. שרעקליך זענען די פּאָגראָמען! שרעקליך! אָבער די פעראַנטוואָרטונג פון פעטלוראַ, וואו איז די פּערזענליכע פעראַנטוואָרטונג פון פעטלוראַ?!

דער פּראָקוראָר.

עס הויבט אָן זיין רעדע דער פּראָ-קוראָר.

ער וויל נישט זיין ליידענשאַפטליך. אָביעקטיוו וויל ער זיין און ער רעדט ווירקליך ערנסט און רוהיג. ער שטעלט זיך אַוועק מיט'ן פּנים צו דער לאָזשע פון די געשוואוירענע און רעדט אין זיי אַריין, מיט דער זאַכליכקייט, וואָס פּאַסט פאַר אַ פערטרעטער פון אָפיציעלער יוס-טיץ, מיט דער רוהיגקייט, וואָס נאָר אַ פּראָקוראָר קאָן זיך ערלויבען.

ער נעהט אַרום אין זיין גרויסער לאָזשע. זעשטיקולירט ברייט, לעגט צו-נויף די הענד אויף דער ברוסט און שרייט אויס מיט זיין מערקווירדיגער קרעכצענדער שטימע:

– וואוּאַלאַ לע פּאָגראָם!...

קאָמפּינטשי געהט צו צו טאָרעסען און שמועסט מיט איהם פריינדליך. נישט ווי געגנער. ווי צוויי פראַנצויזישע אַד-וואָקאַטען.

דער פּראָקוראָר רעדט נודנע, אָהן אַ טראָפּען האַרץ וועגען די אונצעהליגע יודישע פּאָגראָמען, אַזוי ווי פון אַ בוך געלעזען. מיר קענען דאָס אַלץ פון דעם בעשולדיגונגס-אַקט.

– לאָמיר איצט אַ קוק טון, וואָס האָט פעטלורא געטון לטובת פון יודען...

ביים פּראָקוראָר איז אַלץ אין אָרדנונג. די פּאָגראָמען זענען געקומען – יאָ, דאָס איז נישט מעהר ווי נאַטירליך, סימאָסענקאָ, דעם הויפּטשולדיגען אין דעם פּאָגראָם פון פּראָסקוראָוו, האָט מען דערשאָסען – דאָס איז גאַנץ נאַ-טירליך. מען האָט דאָך אָבער דערשאָ-סען סימאָסענקאָ ערשט אין אַנדערט-האַלבען יאָהר אַרום – דאָס איז אויך נישט מעהר ווי נאַטירליך. אַנדערש האָט עס נישט געקאָנט זיין. און אַזוי ווייַ-טער, און אַזוי ווייטער. אַזוי ווי פון אַ תחינה געלייענט. אָהן טעמפּעראַמענט, אָהן האַרץ, אָהן איבערצייגונג.

– פעטלוראַ איז קיינמאָל נישט גע-וועזען קיין דיקטאַטאָר פון אוקראַינאַ, פּערזוכט ער אויסצושרייען, וויסענדיג גאַנץ גוט, אַז אַ לאַנגע צייט, גראָדע בעת די פּאָגראָמען איז ער געווען דער איינציגער הערשער אין אוקראַינאַ. דער איינציגער מאַכט-האָבער, דער איינצי-גער, פון וועמען עס איז אָבהענגיג גע-וועזען לעבען און טויט פון מיליאָנען יודען.

גלויבט ער דער, פּראָקוראָר, אין דעם וואָס ער רעדט דאָ? מסתמא גלויבט ער, אָבער דער גלויבען מוז דאָך זיין שוין גאָר אַ פוילער.

עס איז אונערטרעגליך הייס.

עס פּאַסט נישט פאַר דער בעשולדי-גונג דאָס, וואָס שוואַרצבאַרד איז אַ נאַטוראַליזירטער, אַ געוועזענער פראַנ-צויזישער סאָלדאַט, פערגאָסען בלוט פאַר פראַנקרייך טראָגט דעם עהרענטי-טעל פון פערטיידיגען פון פראַנצויזישער ערד. ער קרעכצט, ער בעט זיך, ער ציטערט פון כעס.

(וו. ג.)

דאס לאדזער לעבען

לאדז
31 אָקטאָבער 1927

31 מאָנטאג **ה** מרחשון תרפ"ט	אָקטאָבער זון-אויפגאַנג 6 14 זון-אונטערגאַנג 4.25 לענג פון טאָג 10.11

פ. ק. או. 2 ווערט איבערגעטראגען.

ווען די שטאָט לאָדז איז איינגעטיילט געוואָרען אין 2 פ. ק. או'ס זענען זיי ביידע געבליבען אין איין לאָקאַל. פון מאָרגען דעם 1. געהט איבער די פ. ק. או. II אין אַ נייעם לאָקאַל אויף ניי-ציגעל-גאַס 51. צו דעם פ. ק. או. II געהערען די, וואָס האָבען דעם 1-טען אויגוסט ה. י. געוואוינט אויפ'ן שטח פון די פאָליציי-קאָמיסאַריאַטען: 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14. די, וואָס האָבען דעם 1. אויגוסט געוואוינט אויפן שטח פון די פאָליציי - קאָמיסאַריאַטען 2, 3, 5, 8, 9 און 11 — געהערען צום פ. ק. או. I.

דאַלאַרובקע.

(—) מיטוואָך דעם 2-טען נאָוועמבער קומט פאָר די ציהונג פון דער צווייטער סעריע פון דער דאָלאַרובקע.

עס וועלען געצויגען ווערען 57 געווינסען אויף אַ סומע פון 25,000 דאָלאַר. די ערשטע פרעמיע — 8,000 דאָלאַר; די צווייטע — 3,000 דאָלאַר; פינף פרעמיעס צו 1,000 דאָלאַר; 10 פרעמיעס צו 500 דאָלאַר און 40 צו 100 דאָלאַר.

וויטאָס אין לאָדז

אנגאזשירט דעם ג. שול-קוראטאר אין רעדאקציע פון „פיאסט".

(§) דער געוועזענער קוראַטאָר פון דעם לאָדזער שול-קרייז ה' אָווינסקי האָט אין אַנ'אינטערוויאו אויף דער פראַגע, צי ס'זענען אמת די קלאַנגען, אַז ער וועט ווידער איבערנעהמען דעם אַמט פון שול-קוראַטאָר, ערקלערט, אַז די טעג האָט אין לאָדז אינקאָגניטאָ געוויילט דער געוועזענער פרעמיער ווינצענטי וויטאָס, וועלכער האָט פאָרגעלעגט אווינסקין ער זאָל זיך בעזעצען אין קראַקאָ און ווערען אַ מיטגליד אין דער רעדאַקציע „פיאַסט". וויטאָס האָט פאָרגעלעגט זעהר גוטע בעדינגונגען, צווישען אַנדערע אויך, אַז אָווינסקי זאָל קאַנדידירען אויף דער „פיאַסט"-ליסטע צו די סיים-וואַהלען. ה' אָווינסקי האָט בעשלאָסען דעם פאָרשלאַג פון וויטאָסען אָנצונעהמען און ער פאָהרט די טעג אַרויס קיין קראָקאָ.

ארטור רובינשטיין

קאנצערטירט דינסטאג.

אַרטור רובינשטיין, דער לאָדזער קלאַוויר-ווירטואָז, וועלכער האָט זיך ערוואָרבען אַנ'אַלוועלטליכען רוהם, קומט צו אונז אויף איין-איינציגען קאָנצערט און וועט אויפטרעטען אין „פילהאַרמאָניע", דינסטאָג, דעם 1 נאָוועמבער.

איינער פון די גרויסע אַמעריקאַנישע מאדעזשורנאַלען שרייבט די נאָהענטסטע הערבסט מאָדע קעהרט זיך ווידער אום צוריק צום נידעריגען שיך.

כדי דער גאַנג פון דער פרוי זאָל דאָך אַרויסקומען געשיקט און עלאַסטיש, דאַרף מען טראָגען גוטע אָבצאַסען, קיין שום עלעגאַנטע אַמעריקאַנערין וועט זיך נישט אָבזאָגען דערפון, אַז זי זאָל בעקומען אַ געשיקטען גאַנג.

גומענע אָבצאַסען זענען נישט בלויז אַ בעפעהל פון דער מאָדע, זיי האָבען אויך אַ גרויסען היגיענישען ווערט. זיי פערהיטען דעם נערווען-סיסטעם און... די שיך.

קאָנטראָלע פון רעזערוויסטען.

(מ) היינט, מאָנטאָג, דעם 31-טען אָקטאָבער דאַרפען זיך שטעלען צו די קאָנטראָל-קאָמיסיעס פאָלגענדע רעזערוויסטען און לאַנד-שטורם (פּאָספּאָליטע-רושעניע).

קאַטעגאָריע A, C און C1 פון יאָהרגענג 1901, 1899, 1887 אַלע אָהן אונטערשיד, און די יאָהרגענג 1890 ביז 1898, וועלכע האָבען זיך אין די יאָהרען 1925 און 1926 געדאַרפט צושטעלען און צוליב געוויסע סיבות זיך נישט צוגעשטעלט.

די וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון פ. ק. או 1 (פאָליציי-קאָמיסאַריאַט 2, 3, 5, 8, 9 און 11) יאָהרגאַנג 1887 מיט די פאַמיליען-נעמען U. W. Z. אין לאָקאַל לעשנאַ 7/9 (אין קאָשאַרען פון 28-טען פולק).

יאָהרגאַנג 1899 מיט די פאַמיליען-נעמען Ma ביז Mh, אין די קאָשאַרען פון 31-טען פולק. (קאָנסטאַנטינער 62).

די וואָס וואוינען אין שטח פון פ. ק. או II אין פאָליציי-קאָמיסאַריאַט 14, יאָהרגאַנג 1887 פאַמיליען-נעמען M ביז Z. אין לאָקאַל לעשנאַ 7/9 (קאָשאַרען פון 28-טען פולק).

די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם פאָליציי-קאָמיסאַריאַט 7 יאָהרגאַנג 1899 מיט די פאַמיליען-נעמען O ביז S אין לאָקאַל קאָנסטאַנטינער 81, (קאָשאַרען פון 4 סאַניטאַרען באַאָן.

די קאָנטראָל-קאָמיסיעס הויבען זיך אָן פינקטליך 9 אין דערפריה. די רעזערוויסטען דאַרפען זיך צושטעלען פינקטליך מיט זייערע מיליטערישע און פערזענליכע דאָקומענטען.

פאַבאָר פון יאָהרגאַנג 1907

דער רעגירונגס-קאָמיסאַר האָט פעראָרדענט אַ רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1907 און אַ צוגאָב-מעלדונג פון די יונגע-לייט, וואָס זענען געבוירען אין די יאָהרען 1905 און 1906 און וואָס האָבען זיך נאָך נישט געשטעלט צו די פאַבאָר-קאָמיסיעס.

צו דער קאָמיסיע דאַרפען זיך צושטעלען אַלע אויבענדערמאָהנטע יונגעלייט, וואָס וואוינען אין לאָדז פון 16. נאָוועמבער ביז'ן 23. דעצעמבער.

די פאַבאָר-קאָמיסיעס וועלען פאָרקומען לויט פאָלגענדען פּלאַן:

1. פאָליציי-קאָמיסאַריאַט — 16. נאָוועמבער פון A ביז Ł; 17. נאָוועמבער — אַלע איבריגע.

2. פאָליציי - קאָמיסאַריאַט — 18. נאָוועמבער פון A ביז Z.

3. פאָליציי - קאָמיסאַריאַט — 19. נאָוועמבער פון A ביז G; 21. נאָוועמבער פון H ביז O; 22. נאָוועמבער פון P ביז Sz; 23. נאָוועמבער פון T ביז Z.

4. פאָליציי - קאָמיסאַריאַט — 24. נאָוועמבער פון A ביז Ł; 25. נאָוועמבער — אַלע איבריגע.

5. פאָליציי - קאָמיסאַריאַט — 26. נאָוועמבער פון A ביז Ch.; 29, נאָוועמבער פון I ביז P; 30. נאָוועמבער פון R ביז Z.

6. פאָליציי - קאָמיסאַריאַט — 1. דעצעמבער פון A ביז Z.

7. פאָליציי - קאָמיסאַריאַט — 1. דעצעמבער פון A ביז F; 2. דעצעמבער פון G ביז P; 3. דעצעמבער פון R ביז Z.

8. פאָליציי - קאָמיסאַריאַט — 5. דעצעמבער פון A ביז M; 6. דעצעמבער פון N ביז Z.

9. פאָליציי - קאָמיסאַריאַט — 7. דעצעמבער פון A ביז Z.

10. פאָליציי-קאָמיסאַריאַט — 10. דעצעמבער פון A ביז Z.

11. פאָליציי-קאָמיסאַריאַט — 13. דעצעמבער פון A ביז P; 14. דעצעמבער — אַלע איבריגע.

12. פאָליציי-קאָמיסאַריאַט — 14. דעצעמבער פון A ביז M; 15. דעצעמבער — אַלע איבריגע,

13. פאליציי-קאָמיסאַריאַט — 15. דעצעמבער פון A ביז K; 16. דעצעמבער — אַלע איבריגע.

14. פאָליציי-קאָמיסאַריאַט — 17. דעצעמבער פון A ביז Ł; 19. דעצעמבער — אַלע איבריגע.

יאָהרגאַנג 1906.

קאָמיסאַריאַטען: 1, 2, 3, 4, 5, 6 און 7 — 20 דעצעמבער.

קאָמיסאַריאַטען: 8, 9, 10, 11, 12, 13 און 14 — 21. דעצעמבער.

יאָהרגאַנג 1905.

קאָמיסאַריאַטען: 1, 2, 3, 4, 5, 6 און 7 — 22. דעצעמבער.

קאָמיסאַריאַטען: 8, 9, 10, 11, 12, 13 און 14 — 23. דעצעמבער.

צו די פאַבאָר-קאָמיסיעס דאַרף מען מיטברענגען אַ פּאַס אָדער אַנ'אַנדער צייגניש מיט אַ פאָטאָגראַפיע איינגעמאָלדען אין לאָדז, אַ בעשטעטיגונג וועגען רעגיסטראַציע, שול-צייגניש. האַנדווערקער דאַרפען מיטברענגען די צעך-צייגניש.

צו די קאָמיסיעס דאַרפען זיך אויך צושטעלען פערזאָנען מיט „קאַרטי פּאַביטו'ס", וואָס האָבען נישט קיין אויסלענדישע פעסער פון אַנדערע מלוכות.

פערזאָנען, וואָס געפינען זיך אין אויסלאַנד דאַרפען זיך צושטעלען צו די פוילישע קאָנסולאַטען.

דערשאָסען א סוחר פון פאַלש געלד.

ווי אזוי געהיים-אגענטען, אלס פערשטעלטע פויערים, ענטדעקען דעם סוחר, מאכען מיט איהם א מסחר אין שענק און דער בלוטיגער סוף.

(—) נעכטען פאַרמיטאָג איז אַלטשטאָט אויפגערודערט געוואָרען פון אַ שוידערליכען מאָרד, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּילט אין דער שענק פון קינאָס אויף וואָלבאָרסקאַ 12.

עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז אַ פּוזקציאָנאַר פון דער געהיים - פּאָליציי האָט דערשאָסען דעם 26 יעהריגען אַבאַ פּיאָטרקאָווסקי אַנ'אינהאַבער פון אַ רעסטאָראַציע אין לאַסק.

אונזער מיטאַרבייטער האָט זיך אויפן אָרט דערוואוסט פאָלגענדע פּרטים:

מיט'ן אַנ'ערך 5 יאָהר צוריק איז צוריקגעקומען פון לאָנדאָן, דער איינוואוינער פון לאַסק אַבע פּיאָטראָווסקי, וועלכער האָט מיטגעבראַכט אַ ביסעל ענגלישע פונטען, און איז צו יענער צייט, ווען ער האָט עס פערטוישט אויף מאַרקען, געוואָרען אַ גביר.

ווען ער האָט אָפּגעפּאַטערט דעם פּאַבאָר האָט ער חתונה געהאַט און זיך בעזעצט אין לאַסק. ער האָט געהאַנדעלט מיט לאָדז און פלעגט אָפט דאָ קומען צופאָהרען.

אין די צייטען פון דער דעוואַלואַציע, איז זיין קאַפּיטאַל ביסלעכווייז צורינען געוואָרען און אונזער גביר איז געוואָרען אַ יוד אַנ'אביון. האָט ער זיך גענומען זוכען לייכטע פּרנסות. מ'האָט אָנגעהויבען שמועסען, אַז ער איז געוואָרען אַ קאָנקורענט פון „באַנק פאַלסקי" און אַז ביי איהם קען מען בעקומען זלאָטי-שיינען אַ ביסעל ביליגער ווי אין דער דאָזיגער באַנק. אמת, די באַנקנאָטען זענען געווען נישט אַזוי פיין און גענוי אויסגעפּערטיגט, דערפאַר האָבען זיי אָבער געקאָסט פיל ביליגער ווי די אמת'ע.

פון די דאָזיגע געשעפטען האָט זיך אונזער אַבאַ ביסלעכווייז צוריק דערשלאָגען צו אַ ביסעל קאַפּיטאַל און זיך איינגעאָרדענט אַ רעסטאָראַן אין לאַסק. אגב האָט עס איהם אויך געפּאַסט צום „געשעפט".

מיט איינינע טעג צוריק זענען אין לאַסק צו אַבאַ פּיאָטרקאָווסקי אין רעסטאָראַציע אריינגעקומען צוויי פּויערים און זיך געפרעגט אויף אַבא'ען. זיי האָבען זיך ביי איהם אינפאָרמירט וועגען קויפען פאַלשע באַנקנאָטען. נאָך לאַנגע אונטערהאַנדלונגען זענען זיי פערטיג געוואָרען אין פּרייז און זיך אָפּגעשמועסט, אַז זונטאָג וועלען זיי זיך צוזאַמענטרעפען אין לאָדז אין דער רעסטאָראַציע אויף וואָלבאָרסקאַ 12.

נעכטען אינדערפריה האָבען זיי טאַקי זיך צוזאַמענגעטראָפען אין דער רעסטאָראַציע זיך אָוועקגעזעצט געטרונקען, געגעסען און געוואַרט ביז מ'וועט ברענגען דאָס פאַלשע געלד.

ענדליך אַרום 11 אַ זייגער האָט מען אַהין געבראַכט פאַלשע 5 באַנקנאָטען-שיינען און עס אָפּגעגעבען פּיאָטרקאָווסקין.

אין זעלבען מאָמענט האָט זיך איינער פון די פּויערים אויפגעשטעלט און ערקלערט, אַז ער איז אַ געהיים-אַגענט און אַז פּיאָטרקאָווסקי ווערט אַרעסטירט.

פּיאָטרקאָווסקי איז דאַן אויפגעשפּרונגען און זיך געלאָזט לויפען. דער געהיים-אַגענט איז איהם נאָכגעלאָפען און נאָכגעשאָסען, פּערוואונדעט איהם 2 מאָל.

פּיאָטרקאָווסקי איז געפאַלען אַ צובלוטיגטער. מ'האָט צו איהם אַרויסגערופען די פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אויף דרעווואָנאָווסקאַ. אויפ'ן וועג איז פּיאָטרקאָווסקי, פון די וואונדען געשטאָרבען.

די אָנגעקומענע אויספאָרשונגס-פּאָליציי האָט אַדורכגעפיהרט אַ רייה רעוויזיעס און אַרעסטען. צוו. אַנד. איז נאָך אַ רעוויזיע, וועלכע איז ביי איהם אַדורכגעפיהרט געוואָרען אויך אַרעסטירט-געוואָרען אַ געוויסער מענדיל קופּערמאַן, וועלכער וואוינט אויפ'ן זעלבען הויף.

דער דערשאָסענער אַבאַ פּיאָטרקאָווסקי איז אַלט געווען 26 יאָהר, האָט איבערגעלאָזט אַ פרוי מיט אַ קינד.

העבאַמע 902
NIEMOJ
2 מ'ינאַרסקאַ 2
(פריהער ברזשעזשינער 13)
אָנגעשטעלט און דער קראַנקען-קאַסע, נעהמט אָן געבורטען, הילפט קאַסאָוועס און פריוואַט

ווינטער זאַל
„מאָנטיפּעל"
43 זאַכאָדניאַ 43.

„ארט"
אַרטיסטישער רעווי און קאַמער טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראַדערזאָן און ר. ראָזענטאַל

היינט, מאָנטאָג און פאָלג. טעג 9 אַ זייגער אין אָוונט

1 פּראָגראַם 1

א. נ.:
„גלאַט כשר"

מיניאַטורען פון: י. ל. פּרץ, א. גאָלדפאַדען, מ. קולבאַק, ה. לייוויק, י. טונקעל, י. אַבערזשאַנעק, ר. ראָזענטאַל, מ. בראָדערזאָן און אַנד.

די מוזיק אַראַנזשירט פון הענריך יאַבלאָן

דעקאָראַציעס און קאָסטיומען וועלן אויס געפירט ... אין דעם אייגענעם טעאַטער-ווערקשטאַט

בילעטען קען מען בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער פון 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

אין די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינט בייגאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: מ. ליפּיעץ, (פּיעטרקאָווער 193), ע. מיללער, (פּיעטרקאָווער 46), וו. גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 15), ק. גערטנער (ציגעל-גאַס 4), ניעוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקי ...), ס. יאַנקעלעוויטש (אַלט - שטאָט 9.

פאַרפאַל מיט אַ טראַמוואַי

(:) נעכטען אַרום 3 אַ זייגער ביי ... איז אויפגעהאַלטען געוואָרען דער טראַמוואַי-פּערקעהר אויף דער פּיעטריקאָווער ... נאַרוטאָוויטש גאַס און רייטמאַנס ... אויף אַנדערטהאַלבען שעה. דאָס איז ... שעהען צוליב דעם, וואָס ביי איין ... וואַי איז בעשעדיגט געוואָרען אַ ... און ביז מען האָט דעם טראַמוואַי ... געהויבען אויף אַ פּלאַטפאָרמע און ... גערייניגט די ליניע האָט עס געדויערט אַזוי לאַנג.

ביי די שערער, שליכטער און רייגער.

(—) די דייטשע, פּוילישע און יודישע סעקציעס פון שליכטער, רייגער ... שערער ביי די קלאַסען - פּראַ... האָט בעשלאָסען צונויפרופען אַנ'... מיינע פערזאַמלונג פון די דערמאָ... פאַכען, כדי אַרומצורעדען די עקאָ... שע לאַגע פון די פאַך-אַרבייטער, צו וועהלען אַ צענטראַל-פערוואַלטונג...

די דאָזיגע פערזאַמלונג איז פאַ... קומען שבת אין לאָקאַל פון קלאַ... פעראיין. אויף אַ פראַגע פון איינע... די אָנוועזענדע, פאַרוואָס אויף ... פערזאַמלונג זענען פערהאַן אַזוי ... יודישע אַרבייטער, הגם אין לאָדז ... פערהאַן עטליכע הונדערט יודישע ... רער — איז אויפגעקלערט געוואָר... וועגען דער פערזאַמלונג איז נישט ... קאַנט געמאַכט געוואָרען אין דער ... זער יודישער, בירגערליכער פּ... בעת אין דער פּוילישער און דייטש... בירגערליכער פּרעסע זענען אַ... בעקאַנטמאַכונגען יאָ געווען.

די יודישע אַרבייטער האָבען ... דעם שטאַרק פּראָטעסטירט. צוליב ... איז בעשלאָסען געוואָרען די פערזאַ... אָפּצולעגען און וועגען דער צווייט... פערזאַמלונג מעלדען אויך אין ... יודישער פּרעסע.

דאס געהיימניש מיט'ן געפונענעם טויטען יודען אין קאנסטאנטין

שווערליכער מארד, אדער זעלבסטמארד?

(פון אונזער ספעציעלען שליח).

ווי מיר האבען שוין נעכטען מודיע געווען האט מען אין קאנסטאנטין געפינען א טויטען קערפער פון א אומבעקאנטען יודען. אונזער ספעציעלער שליח האט זיך דערוואוסט פאלגענדעס:

נאכדעם, ווי דער מת איז שבת פארנאכט געפאטאגראפירט געווארען דורכ'ן קרייז-דאקטאר ה' נאוויצקי אין דער אנוועזענהייט פון אויספארשונגס-ריכטער ה' דר. נאטקעס, פאוויאטאווי קאמענדאנט און קאמענדאנט פון קאנסטאנטינער פאליציי-פאסטען, איז קאנסטאטירט געווארען, אז אין דעם מאגען געפינט זיך א גרויסע דאזע קארבאל. אזוי ארום איז ענטשטאנען די קאנצעפציע, אז דער אומבעקאנטער האט אויסגעטרונקען א גרעסערע דאזע סם פון וואס ער איז געשטארבען, דער פלעק, וואס מ'זעהט ביי איהם איבער'ן רעכטען אויג, האט געקאנט ענטשטעהן פון א שפעטערע צעקלאפטשונג, פאלענדיג אויף א שטיין אדער ראנגלענדיג זיך אין טויט-קאנוואולסיעס. דאס אנגעטועכץ, האט מען אויסגעטייטשט, האט איהם ווער נאכ'ן טויט אפגעצויגען און אין דער ריכטונג איז געפיהרט געווארען די אויספארשונג.

א צווייטע קאנצעפציע איז, אז דער הרוג זאל זיין געוועזען גייסטיג-קראנק און דאס האט ער אליין אראפגעצויגען פון זיך די מלבושים און זיי ערגעץ אוועקגעווארפען און שפעטער זיך פערגיפטעט.

די רעזולטאטען אבער פון די נעכטיגע זוכונגען, ארום דעם יודישען בית-עולם, אין קאנסטאנטין, פיהרען אבער די אויספארשונג אין גאנץ אנדערען וועג.

נעכטען אינדערפריה זענען צוויי קריסטליכע יונגעלייט ארויסגעשפרונגען פון בית-עולם איבער'ן פלויט אויף דער צווייטער זייט, וועלכע איז פערוויסט מיט קארן און שפרינגענדיג האט זיך איינעם א פוס פערטשעפעט אין עפעס א סמאטע, ווען ער האט זיך איינגעבויגען, האט ער בעמערקט, ווי אין זאמד זעהט מען אן דייטליכע שפורען פון פינגער און שארענדיג אין זאמד, האבען זיי ארויסגעצויגען א ווייסע טריקוי-קאשולקע פון פארנט אויפגעריסען.

זוכענדיג ווייטער, האבען זיי בעמערקט דיזעלבע שפורען פון זאמד פערשארט מיט פינגער און דארט האבען זיי ווידער געפינען א מארענגא וועסט מיט קלאפקעס מיט א ווייס-שווארץ געשמייפטע פאטשעווקע. און די וועסט-טאשען זענען קיין שום פאפירלעך, אדער דאקומענטען נישט געפינען געווארען. אביסעל ווייטער האט מען געפינען איינגעגראבען אין זאמד, א צעריסען, בלוי אויבערהעמד פון דער פירמא „פראיקעס". דאס העמד האט אויף דער לינקער זייט א קליין טעשעלע מיט א ווייס קנעפעל. ווייטער אביסעל זענען געפינען געווארען א פאר גרינע שעלקעס מיט רויט-שווארצע שטרייפען און שפעטער האט מען אויסגעגראבען א פאר ברוינע זאקענבענדלעך מיט ווייס-בייגערנע שנאלען און אנ'אילוסטרירטע צוגאבע צום זונטאג-נומער פון „קוריער לודזקי" פון 16-טען יאנואר ה. י. די צייטונג איז געווען איינגעלייגט אין דער פארם, אזוי, ווי מען לייגט צו א צייטונג, אריינצולעגען אין א גרויסען הוט.

די אלע זאכען זענען געווען בלויז פערשארט פון אויבען מיט זאמד און דער נישט טיף איינגעגראבען, גראד א קעגענאיבער דער זייט, וואו מען האט געפינען די שקארפעטקעס פון ערמארדעטען און אין א גאר אנדערע ריכטונג, וואו עס זענען געפינען געווארען די קאמאשען.

די זאכען האט מען געלאזט אויפ'ן ארט, וואו זיי זענען געפינען געווארען און מען האט געשיקט נאך פאליציי, וועלכע האט אנגעהויבען ווייטער צו זוכען, אין רעזולטאט איז געפינען געווארען א שטיק פונ'ם בלויען-העמד, וואס איז געלעגען אויפ'ן וועג צום בית-החיים. נעבען דעם שטיק, האט מען גאנץ דייטליך געזעהן פרישע שפירען פון א פוהר, די שפורען האבען זיך ביים וואסער איבערגעריסען. ארום פארנאכט איז אויך געפינען געווארען א דינקעל גרויע מאטשיאווקא. די איבעריגע מלבושים, ווי מארינארקע, הויזען, פאלטא האט מען ביז יעצט נאך נישט אויסגעפינען.

דאדורך איז ענטשטאנען א דריטע קאנצעפציע, אז דער הרוג זאל זיין פער-סמ'ט געווארען ערגיץ ווייטער פון קאנסטאנטין. ווי לאדז אדער פאביאניץ למשל, שפעטער ערשט האט מען דעם הרוג אונטערגעווארפען, אראפציהענדיג פון איהם די מלבושים, אויף וואס עס זאגען עדות די צוריסענע העמדער, אז זיי זענען שוין נאכ'ן טויט אראפגעריסען געווארען.

ביז איצט איז נאך נישט געלונגען פעסטצושטעלען, ווער דער הרוג איז, ווי ער הייסט און פון וואו ער שטאמט. דעריבער האט די קאנסטאנטינער חברה-קדישא בעשטעטיגט אפצווארטען מיט דער קבורה ביז היינט מאנטאג פארנאכט, אפשר וועט אין דער צייט זיך ווער מעלדען און דעם הרוג דערקענען.

דער הרוג, ווייזט אויס פון א יאהר 30—35, א הויכער, קרעפטיגער מענש, גרויסע, בלויע אויגען, קורץ געשוירענע העל-בלאנדע האר, א הויכער שטערן מיט א פליך אין דער פאדערשטער זייט קאפ. פון דער לינקער זייט אין מויל, האט ער, אויבען און אונטען צוויי איינציגע גאלדענע ציין.

כאראקטעריסטיש איז, אז שבת, טראץ דער שטרענגער און גענויער אונטערזוכונג האט מען קיין שום מלבושים, א חוץ די שקארפעטקעס און קאמאשען, נישט געפונען, אזוי אז עס איז פערהאנען א השערה, אז די זאכען זענען ערשט אונטערגעווארפען געווארען אין דער נאכט פון שבת אויף זונטאג.

* * *

אין צוזאמענהאנג מיט דעם געפונענעם הרוג דרעהען זיך אין קאנסטאנטין ארום פערשידענע ווערסיעס, אזוי למשל דערצעהלען די ארטיגע קריסטליכע איינוואוינער, אז זיי זאלען האבען געהערט פרייטאג-צונאכטס. פון דעם שטיבעל, וואו עס וואוינט דער קברות-יוד מ. קוטנער, שרעקליכע געוואלדען. א צווייטער דערצעהלט ווידער, אז פרייטאג פאר נאכט זאל א פרעמדער דורכגעהער וועלכער זאל האבען אומגעפער אזוי אויסגעזעהן, ווי דער הרוג, זיך האבען געפרעגט, וואו עס געהט דער וועג אין דארף פארשעוויצע, וועלכעס ליגט הינטערן יודישען בית-עולם, אויף דעם זעלבען וועג, וואו מען האט איהם געפינען.

אויב די קלאגען האבען עפיס א גרונד איז שווער פעסטצושטעלען, ווי די זאך אבער זאל נישט זיין, שטעהן מיר פאר א געהיימניש, וואס די פאליציי דארף ערשט אויפקלערען.

צו די בוי-אקציע אין לאדז

קודם כל נעהמט מען זיך צום יקרות אויף בוי-מאטעריאלען

(ס) א דאנק דער ענערגישער אקציע פון די בוי-אונטערנעהמער, האבען זיך מיט דער בוי-פראגע אין לאדז פאראינטערעסירט דאס פינאנץ-מיניסטעריום און די דירעקציע פון דער לאנדווירטשאפטליכער באנק.

צו דער בוי-אקציע איז דעלעגירט געווארען דער שעף פון דער אפטיילונג ביים פינאנץ-מיניסטעריום ה' פאוולאוויטש, וועלכער האט נאך זיך אינספעקציע פארגעלעגט א ברייטען בעריכט וועגען דער בוי-אקציע אין לאדז.

אין די מאסגעבענדע ספערען דיסקוטירט מען וועגען די מעגליכקייטען צו בעקעמפען דעם יקרות פון די בוי-מאטעריאלען, די הויפט-זאך דעם יקרות אויף ציגעל. עס איז מעגליך, אז עס וועלען איינגעפיהרט ווערען רעפרעסיעס פאר נעהמען ליכווע-פרייזען פאר ציגעל און בוי-מאטעריאלען.

פון „ארט".

וואס א טאג — אלץ בעסער. וואס א טאג — אלץ פרעהליכער.

ביידע צדדים האבען הנאה — אי דאס אויסגעצייכענטע, קולטורעלע פובליקום, וואס אזא זעהט מען גאר-גאר זעלטען אין א יודישען טעאטער, אי — די טאלענטפולע יונגע ארטיסטען.

אנומעלט, אין די מבול-צייטען האט זיך אויפ'ן ארט אוועקגעשטעלט נח'ס תיבה, אין וועלכער עס האבען זיך געפונען צוזאמען די ריינע און אומריינע פארען...

אין אינזער היימישען קינסטלערישען „ארט" זענען אבער אלע ריין און גע-לייטערט, און טיי די עלטערע פארען, סיי די יונגע פארלעך פיהלען זיך, מעהר וועניגער, ווי גאט אין אדעס...

היינט קומט פאר די פארשטעלונג פון ערשטען „גלאט כשר'ען" פראגראם, וועלכען דער עולם נעהמט אויף מיט אמת'ען ענטוזיאזם.

אווענד-שול פאר יוגענדליכע.

ווי מ'מעלדעט אונז עפענט דאס קוראטאריום פון די באראכאוו-שולע אין די נאהענטסע טעג 2 אווענד-שולען פאר יוגענדליכע. איינע אין לאקאל פון דער באראכאוו-שול (ציגעל-גאס 26) און אין לאקאל פון דער פרץ-שול (פלאץ קאשטשעלני 4). דאס פראגראם פון די אווענד-שולען נעהמט ארום דעם לימוד פון יודיש, פויליש, חשבון און וויסענשאפטליכע געגענשטענדען. א חוץ דעם וועט ביי די אווענד-שולען געעפענט ווערען גרופען פאר'ן לימוד פון דער יודישער שפראך און געשיכטע ספעציעל פאר די שילער, וואס האבען געענדיגט די פאלקסשולען.

מעלדונג.

אכטונג, ציוניסטישע און נאציאנאלע-יוגענד-ארגאניזאציעס.

אלע ציוניסטישע און נאציאנאלע יוגענד-ארגאניזאציעס, וועלכע בעטייליגען זיך אין פאקעל-צוג פון דער יוגענד, דאנערשטאג, ד. 3. נאוועמבער, לכבוד דעם 10-יעהריגען יובילעאום פון דער באלפור-דעקלאראציע, דארפען שיקען זייערע פארשטעהער אויף דער לעצטער זיצונג פון פאקעל-צוג-קאמיטעט, וואס וועט פארקומען ד. 1-טען נאוועמבער, 8 אין אווענד אין ציוניסטישען ביורא (צעגעלניאנא 4).

18

דער פאקעל-צוג-קאמיטעט.

אברהם שווייצער ז"ל.

(—) געהרגעכטען איז אין לאדז געשטארבען דער דירעקטאר פון גימנאזיום ביי דער געזעלשאפט צו פערשפרייטען בילדונג און טעכנישע וויסענשאפט צווישען יודען — אברהם שווייצער.

דער פערשטארבענער שווייצער איז געווען טעטיג אין לאדז קרוב 30 יאהר און איהם זאט די אינסטיטוציע, אין וועלכער ער האט געארבייט ביז צו דער לעצטער מינוט, צו פערדאנקען איהר ענטוויקלונג און וואוקס. ה' שווייצער איז געקומען קיין לאדז אין יאהר 1899 און האט גלייך איבערגענומען די אנפיהרונג פון דער אזוי-גערופענער תלמוד-תורה, וועלכער האט זיך דאן געפונען אויף זאכאדניא 20. ביי זיינע צייטען איז אויפגעבויט געווארען דער בנין אויף פאמארסקא גאס און די תלמוד-תורה איז פערוואנדעלט געווארען אין א פאלקס- און האנדווערקער-שול.

אין דער שפיץ פון דער לייטונג איז די גאנצע צייט געשטאנען דער פערשטארבענער שווייצער.

אין יאהר 1917 איז שווייצער אויסגעוועהלט געווארען אלס ראטמאן פון 1-טען לאדזער שטאט-ראט, דארט איז ער אריין אין דער קאמיסיע פון אלגעמיינעם שול-צוואנג אין דעם דאזיגען שול-צוואנג אין לאדז (די ערשטע שטאט אין פוילען) אדורכגעפיהרט. נאכדעם איז די עקזיסטענץ פון דער פריוואטער פאלקס-שול שוין געווען איבריג און ער האט די פאלקס-שול פערוואנדעלט אין א רעאל-שול, דערנאך אין א גימנאזיום, וואו ער האט געארבייט ביז דער לעצטער צייט.

ה' שווייצער איז געווען זייט לאנגע יאהרען פרעזעס פון לעהרער-פעראיין, און האט אנטייל גענומען אין פיל געזעלשאפטליכע ארבייטען.

צו דער לויה פון פערשטארבענעם איז געקומען א זעהר גרויסער עולם, וואס איז בעשטאנען פון זיינע פערעהרער, פריינד, לעהרער, געזעלשאפטליכע טוער, נעוו. שילער און אנדערע.

מען דארף ווייטער בויען די שטאדטישע בנינים.

מיינט דער געוועזענער שטאדט-ראט-פרעזעס ד"ר פיכנא.

(—) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס עס זענען אבגעשטעלט געווארען די בוי-אונטערנעהמונגען פון אלטען מאגיסטראט, דורך דער אינטערווענץ פון די ראטמענער: ראפאלסקי, דאניעלעווסקי און קוק — האט דער געוועזענער פרעזעס פון שטאדט-ראט ד"ר באלעסלאוו פיכנא ערקלערט אין א געשפרעך וועגען דעם זעלבען ענין צווישען אנדערען אויך פאלגענדעס:

„אלץ וואס מיר האבען געטון האבען מיר געטון אפען: עס האבען געוואוסט דערפון די געזעלשאפט און די מוניציפאלע מאכט, עס איז פערהאן א קלארע דעציזיע פון דעם שטאט-ראט, דער בעשטימטער ביודזשעט אויף די בוי-אונטערנעהמונגען איז א געזעץ; דער מאגיסטראט איז א מחויב דעם בעשלוס וועגען א מוניציפאלען-בנין צו ערפילען און ווער עס האנדעלט געגען דעם, האנדעלט. געגען דעם בעשלוס פון שטאט-ראט, געגען די פערפליכטענדע געזעצען און געגען די אינטערעסען פון דער שטאט.

צום פארשטעהענדען אווענד פון ברוך אגדתי.

ברוך אגדתי איז דער גרינדער און לייטער פון דעם „כארעאגראפישען אינסטיטוט" אין תל אביב. ער האט געענדיגט די באלעט-שולע פון רוסישען טעאטער אין אדעס. זייט יאהרען האט ער אין א"י געפארשט די גרונד-שטריכען פונ'ם יודישען פאלקס-טאנץ און איז געקומען צום בעשלוס, אז ס'איז נאך נישטא קיין נאציאנאל יודישער טאנץ. ער האט אונטערגענומען די ערשטע פרובען איהם צו שאפען.

אגדתי, וועלכער איז לייטער פונ'ם באלעט אין יודישען פאלקס-טעאטער האט דעם טאנץ פון די א"י-ארבייטער, דעם הארם-טאנץ פערוואנדעלט אין א מאסען-טאנץ אלס מוזיק ווענדעט אן אגדתי די אלטע העבראאישע פאלקס-לידער.

אגדתי ארבייט שוין אויף זיין געביט פון אויסזוכען דעם יודישען טאנץ איבער 10 יאהר און האט זיך איצט, ווען ער האט שוין דערגרייכט הויכע קינסטלערישע רעזולטאטען זיך ארויסגעלאזט אויף א טורנעע איבער אייראפע. ביז-איצט איז ער אויפגעטראטען אין באזעל, וויען און ווארשא.

די ספעציעלע קריטיק האט זיך מיט בעגייסטערונג אפגערופען וועגען זיינע אויפטריטען. איצט וועלען אויך מיר, לאדזער זוכה זיין צו זעהען דעם איינציגען דערוויל שעפער און זוכער פונם יודישען טאנץ. דעם גרויסען קינסטלער ברוך אגדתי.

ווי מיר דערוויסען זיך זאל די קומענדיגע וואך אגדתי אויפטרעטען אין לאדזער פילהארמאניע.

א טראגישער זעלבסטמארד

פון א לאדזער ארבייטסלאזען.

(—) א ביורא-אנגעשטעלטער א געוויסער וולאדיסלאוו יוזוויאק האט פערלוירען זיין פאסטען. ער איז ארומגעגאנגען א פאר חדשים אהן ארבייט.

מיט א פאר טאג צוריק, האט יוזוויאק זיך דערוואוסט, אז אין קאליש איז פערהאן א פרייער פאסטען, האט ער צוזאמענגענומען דאס לעצטע ביסעל גראשענס און געפאהרען קיין קאליש. אבער דער אומגליק איז איהם נאכגעלאפען אויך אהין: ביז יוזוויאק איז געקומען קיין קאליש איז דער פאסטען געוועזען פערנומען.

אין א פרעמדער שטאט אהן א גראשען געלד האט זיך דער אומגליקליכער געדרעהט א פאר טעג און ענדליך בעשלאסען צו געהן צוריק קיין לאדז צו פיס.

אנ'אויסגעמוטשעטער, אויסגעמאטערטער איז ער געגאנגען מיט דער באהן-ליניע ביז ער איז געפאלען פון די פיס פון מידקייט און דא איז אנגעפאהרען א צוג. א מאמענט — א בליץ געדאנק... איידער אזא געמוטשעטע לעבען, איז גלייכער דער טויט! און דער אומגליקליכער ארבייטסלאזער האט זיך ארונטערגעווארפען אונטער דעם צוג.

דער מאשיניסט האט דערהערט דעם שרעקליכען געשריי און אפגעשטעלט דעם צוג. פון אונטער די רעדער האט מען ארויסגעצויגען א צושמעטערטען קערפער פון דעם זעלבסטמערדער.

אנאנסען אין „נייעם פאלקסבלאט" האבען דעם גרעסטען ערפאלג!

געהיימנישפולער זעלבסטמארד פון א ווארשאווער יודיש מיידעל אין אדראשקע.

א שרעקליכע און געהיימנישפולע טראגעדיע האט זיך אפגעשפילט דעם שבת צונאכטס אין ווארשא. די העלדין פון דער טראגעדיע איז אנ׳אינטעליגענט יודיש מיידעל.

ארום 8 אין אווענד איז צו א דראשקארזש אויף עק קאפוצינסקא און מיאדאווא, צוגעגאנגען אנ׳עלעגאנט-געקליידעטע מיידעל און איינשטייגענדיג אין דער דראשקע געהייסען זיך פיהרען אויף אסאלינסקא נומער 8. ווען די דראשקע איז צוגעפאהרען פאר׳ן הויז און דער דראשקארזש האט פערלאנגט פון דער פאסאזשירקע, זי זאל בעצאהלען פאר׳ן קורס, האט ער צו זיין גרעסטער ערשטוינונג בעמערקט, אז דאס מיידעל רופט זיך גארנישט אפ און זי זיצט אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד. די ליפען זענען געווען בעדעקט מיט עפעס אפערדעכטיגע שוים. דער דראזשקארזש איז תיכף אריינגעלאפען צום הויז-וועכטער פון אסאלינסקא 8, וועמען ער האט געמאלדען וועגן דער געהיימניספולער געשיכטע מיט דער פאסאזשירקע. דער הויז-וועכטער האט אין דער פאסאזשירקע נישט דערקענט, אז דאס זאל אנ׳איינוואוינערין פון זיין הויז. פונדעסטוועגען האט ער אלארמירט אלע איינוואוינער און פעסטגעשטעלט, אז אזא איינע וואוינט דארט נישט,

נישט קוקענדיג אויף דער באלדיגער הילף, איז די געבראכטע פאציענטין אין איניגע מינוט ארום,—אפגעשטארבען.

קיין שום דאקומענטען האט מען ביי איהר נישט געפינען. ערשט שפעטער, ווען מ׳האט גוט דורכגעזוכט די טאשען פון איהרע קליידער, האט מען געפונען א צעטעלע געשריבען אין פויליש מיט פאלגענדע ווערטער: „גאבריעלע וויזעל, וויעזשבאווא 8 וו. 4. איך האב אפסאלוט נישט קיין שום אויסערליכע סיבות".

פון דעם געפונענעם צעטעלע איז מען נאכהער דערגאנגען, אז די פערשטארבענע וואוינט ביי איהר ברודער, דעם סוחר סטאניסלאוו וויזעל. מען האט תיכף געמעלדעט דערפון דער פאמיליע וואס איז אנגעקומען אויפ׳ן ארט.

ווי עס ווייזט זיך ארויס, האט די זעלבסטמערדערין אויפ׳ן וועג פון קאפוצינסקא צו אסאלינסקא זיך אפגע׳סמ׳ט מיט א גרויסער דאזע סם, מעגליך, אז זי האט אראפגעשלונגען פיל סובלימאט-פאסטילקעס.

די זעלבסטמערדערין איז געווען 33 י. א. אונפערהייראט און זעהר געבילדעט. זי האט זיך אויפגעהאלטען ביי איהר ברודער.

נאכמיטאג איז זי ארויס פון איהר ברודער׳ס וואוינונג און איז אוועק אין גאס אריין.

ארום האלב 8 איז פרל. גאבריעלא אהיימגעקומען און מען האט איהר איבערגעגעבען דעם בריף. קורץ, נאכ׳ן איבערלייענען איהם, איז זי געווארען אויסערגעוועהנליך אויפגערעגט און צוטומעלט. זי האט צוריק אנגעטון דעם הוט און מיט׳ן מאנטעל אין דער האנד און זי ארויס אין גאס אריין. מען האט זי געזעהען אריינגעהן אין היינריך׳ס אפטייק אויף וויעזשבאווא, וואו זי האט געקויפט סובלימאט-פאסטילקעס און ציאנקאלי. פון דער אפטייק איז זי מיט׳ן טעאטער-פלאץ אוועק צו דער מיאדאווא.

די זעלבסטמערדערין איז געווען א קיילעכדיגע יתומה. זי האט זיך אויפגעהאלטען ביי איהר ברודער, וואס פערנעהמט די וואוינונג פון דעם פאטער. וואס איז ערשט מיט עטליכע חדשים צוריק געשטארבען. דער פאטער איזאק וויזעל איז געווען א בעקאנטער ווארשאווער סוחר און איז אמאל געווען אנ׳ אקטיווער ציוניסט און א אנטיילנעהמער פאנ׳ם ערשטען ציוניסטישען קאנגרעס. ער איז געשטארבען אין דאנציג, וואו ער איז אין הסכם מיט זיין צוואה פערברענט געווארען אין דארטיגען קרעמאטאריום. זיינער-צייט איז אין ווארשא געווען א גרויסער טומעל ארום וויזעל׳ס קבורה, מחמת דער ראבינאט האט נישט ערלויבט קובר צו זיין דאס אש פונ׳ם פערשטארבענעם אין דעם פאמיליען-קבר אויפ׳ן ווארשאווער בית-עולם און מ׳האט די אורנע מיט׳ן אש געמוזט צוריקפיהרען קיין דאנציג, וואו זי איז בעערדיגט געווארען.

דער גאנצער סוד און סיבה פון דעם זעלבסטמארד ליגט אין דעם בריף, וואס די זעלבסטמערדערין האט א שעה פאר איהר טראגישען טויט דערהאלטען. דער בריף איז דערווייל נישטא. דעריבער ווייסט מען נישט, וואס דארטען שטעהט אזעלכעס, מען איז זיך משער, אז דער יונגערמאן, וואס האט געזאלט איינגיכען מיט דעם מיידעל תנאים שרייבען, האט זי אוועקגעווארפען. זי האט א פנים די דאזיגע האנדלונג פון דעם יונגענמאן נישט געקאנט איבערטראגען.

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערען, נאז, האלז, און לונגען-קראנקהייטען.
קאנסטאנטינאווסקא 9, טעלעפאן 27-31
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.
נעמט אויך אן אין לעטשניצע ונערושער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 3—4.

Dr. PRYBULSKI
זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.
וועגערישע און האר-הויט-קראנקהייטען. מענער שוועכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אווענד
דאמען פון 4—5 נאכם.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

PERFUMERIA
J. Drukier, Łódź
ULICA ZAWADZKA 11
עמפפעהלט א רייכען אויסוואהל
פון די נייעסטע פערפומען,
טואלעט=זייפען, קרעמען, פודער,
קעלנישע בלומען-וואסערן ווי אויך אלערליי
קאסמעטיק צו קאנקורענץ=פרייזען
פאר ענגראסיסטען ראבאט
בעמ.: פודער קאטי און הוביגאן אויף דער וואג

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע אנטווארטען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".
בײַם דערלאנגען אנ׳אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
גילטיג דעם 31. אקטאבער 1927.

6286. יעקב ליסעזעבסקי.

אויב איהר פיגורירט גענצליך נישט אויפ׳ן וועקסעל, אייער אדרעס איז נישט אנגעגעבען אלס אכט פון צאהלבארקייט און די סחורה איז אויך נישט צוגעשטעלט געווארען צו אייך האט דער מלוה קיין שום רעכטליכען גרונד צו קומען צו אייך אויפמאנען דעם חוב.

6287. פ—סקי.

אויף די קאנטראל-פערזאמלונגען ווערען גערופען נאר די רעזערוויסטען (קאט A) און לאנדווערויסטען (קאטעג. C און C 1), וועלכע זענען אין משך פון די לעצטע 2 יאהר אויף קיין קאנטראל-פערזאמלונג נאך נישט געוועזן.

6288. נח ג—ר.

הגם איהר זענט אייגענטליך בעפרייט פון אויסקויפען א פאטענט, ווייל איהר ארבייט אליין אהן געדונגענע ארבייטער, פונדעסטוועגען ראטען מיר אייך תיכף אויסצוקויפען א פאטענט, בכדי נישט צו קומען אין א קאנפליקט מיט דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען אינדוסטריע-געזעץ.

6289. יאקובאוויטש.
6290. אנ׳אבאנענט 43.
6291. י. ל. ק. פון שטארקס גאס
6292. פרנס.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך ווענדען צו אונזער יוריסט אין רעדאקציע פון 3 ביז 4 טעגליך מיטברענגענדיג די צייטונג.

6293. א 1905.

מען קאן אייך נאך אריינציען אין אקטיווען דינסט אפילו נאכדעם ווי איהר האט דערהאלטען א מעלדונג, אז איהר זענט פערבליבען אויסערן קאנטיגענט. אזעלכע מיטטיילונגען ווערען צו געשיקט די פאבאראווצעס, וועלכע מען האט נישט אריינגעצויגען אויך בעת דער 2-טער טערציע (מערץ).

6294. א לעזער פון קעלמס גאס.

דער מלוה האט דאס רעכט צו קויפען די ליציטירטע זאכען, דער בעל חוב, וועמענס זאכען ווערען ליציטירט האט נישט קיין רעכט אין דער ליציטאציע זיך צו בעטייליגען און די זאכען דירעקט צו קויפען.

6295. א שניידער.

דער ארטיקעל 180 פון דער פעראָרדנונג וועגען אינדוסטריע-געזעץ זאגט בפרוש, אז נאר די האנדווערקער וועלען זיין בערעכטיגט ווייטער זיך צו בעשעפטיגען מיט דער מלאכה, וועלכע וועלען קאנען בעווייזען, אז זיי האבען זי געפיהרט פאר׳ן 15 דעצעמבער 1927. ממלא קאן נישט זיין קיין רייד, אז דעם 15 יוני, ווען די פעראָרדנונג איז פערעפענטליכט געווארען, זאל זיין דער פרעקלוזיע-טערמין, פון ווען אן די פעראָרדנונג זאל פערפליכטען, בנוגע דער צווייטער פראגע, צי א פאטענט פאר׳ן 2-טען האלבען 1927 יאהר וועט אנערקענט ווערען פאר א גענוגענדען בעוויז, אז מען האט זיך מיט דער מלאכה בעשעפטיגט, צו די בערופענע מאכט וועט אומבעדינג פאדערען א פאטענט פאר׳ן גאנצען יאהר קאנען מיר מיט זיכערקייט נישט ענטפערען. לויט אונזער מיינונג ענטשפרעכט אנ׳ אויסגעקויפטער פאטענט פאר׳ן 2-טען האלבען יאהר פולשטענדיג דער אינטענץ פון געזעצגעבער,

Dr. med H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער-שוועכע קראנקהייטען. מיט היילונגס-קווארץ לאמפען (האר-אויספאל).
נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראנקהייטען, ספעצ. פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעהמט אן פון 3—3 נאכמיטאג און פון 4—6
אין דער לעטשניצא „מאולקא"

אין פלאמען פון ליבע און האס

ראמאן

129

סארלאטא׳ן האט די דאזיגע חניפה אנגענעם א קיצעל געטון.

— אין דעם פלעשעלע — האט ער געזאגט — איז דא א געוועהנליכע רפואה געמישט מיט וואסער...

— יא, און וואס נאך?

— וואס נאך?.. ארשעניק...

— אין וואס פאר א מאס? צי גענוג, אויף צו טויטען א מענשען?

— אזוי פיל נישט, אבער ס׳איז גענוג אויף צו חרוב מאכען א מענשען-ארגאניזם.

קורלאנד האט זיך געריבען אין די הענד.

— אלזא, איך זעה סוף כל סוף, אז קיין גאנצער שוטה בין איך נישט!

סארלאט האט איהם פערוואונדערט אנגעקוקט.

— צי זענט איהר אויף שפור פון א פערברעכען?

— יא, אויפ׳ן שפור...

דער אלטיטשקער סארלאט האט געהאט חשק צו דערוויסען זיך עפיס מעהר, אבער קורלאנד האט איהם בלויז געדאנקט פאר דער ליבענסווירדיגקייט, און צוגעזאגט מארגען צו קומען.

— איהר וועט אזוי גוט זיין — האט ער געזאגט פאר׳ן אוועקגעהן — אנגצושרייבען א ראפארט, וואס עס בעווייזט אייער אנאליז, און בעהאלטען איהם פאר מיר.

זאגענדיג דאס, האט זיך קורלאנד אפגעזעגענט מיט׳ן כעמיקער, און איז שנעל אוועק.

דערווייל האט זיך אין דער פאבריק ענטוויקעלט די אנגעהויבענע דראמע. דעם צווייטען אווענד האט זיך איבערגע׳חזר׳ט די נעכטיגע סצענע.

קארל איז געבליבען אליין לעם דער קראנקער.

יהודית איז אוועק שלאפען אין שכנ׳ישען צימער, אבער אזוי ווי נעכטען האט זי זיך אוועקגעלייגט א נישט-אויסגעטועטע אויפ׳ן בעט.

א לאנגע צייט, האט פערעלע נישט געקאנט איינשלאפען. מיט אנ׳אונרוהיגען בליק האט זי זיך איינגעקוקט אין דער מענערשער געשטאלט, וואס איז געזעסען ביים קאמין, און אודאי ווייטער אריינגעטראכט אין זיין מארד-פלאן.

פערעלען האט נאר בערוהיגט דער געדאנק, אז הינטער דער טיר וואכט יהודית.

ווען נישט די דאזיגע זיכערקייט, וואלט איהר די גאנצע דרייסטקייט איהרע פערלאזט, און פאר שרעק אליין וואלט זי גע׳חלש׳ט.

עטליכע מינוט נאך האט זי געקעמפט מיט׳ן שלאף, פאר׳ן וואכען האט זי אויך מודא געהאט, ווי פאר׳ן טויט אליין.

לסוף איז זי איינגעשלאפען.

קארל האט פונקט, ווי נעכטען מיטגעבראכט מיט זיך א בוך צום לייענען.

די שעה׳ן זענען געשוואומען, און ער האט זיך נישט א ריהר געטון פון פאטעל, מורא האבענדיג איבערצוּוועקען די קראנקע.

קוקענדיג אויף איהם האט מען געקאנט מיינען, אז ער איז א צארטער, פיינפיהלענדער ברודער, וועלכער וואכט ביים קראנקען-בעט פון זיין שוועסטער, אדער דאס איז א מאן, וועלכער היט אפ זיין געליבטע קראנקע ווייב.

ווער וואלט דען געקאנט איינפאלען, אז דא זיצט א שווערער פערברעכער, וועלכער טשאטעוועט אויף א געהעריגען מאמענט, כדי אומצובריינגען זיין קרבן?

ווען ער איז שוין געווען זיכער, אז פערעלע איז פעסט איינגעשלאפען, האט ער זיך שטיל דערנעהנטערט צום בעט.

להיפוך פון דעם, ווי יהודית האט איהם פערזיכערט, האט ער בעמערקט, אז די קראנקע האט א פולשטענדיג רוהיגען פנים, אויף וועלכען ער האט נישט דערקענט קיין שום סימן פון יסורים.

מאדנע! — האט ער א שעפטשע געטון צו זיך.

ווייזט אויס, אז ס׳איז נישט געווען גענוג ארשעניק.

ער האט דעריבער בעשלאסען די פארציע צו פערדאפלען.

ווען ער האט זיך איבערצייגט, פונקט אזוי ווי נעכטען, אז יהודית שלאפט, און אז פערעלעס שלאף איז א טיפער, האט ער ווידער אריינגעשאטען א ביסעל ארשעניק אין דעם אפפרישונגס-געטראנק, וואס איז צוגעגרייט געווען פאר דער קראנקער.

עס זענען אדורך צוויי שעה.

פערעלע האט זיך אויפגעוועקט, און נישט אפגעבענדיג זיך קיין חשבון פון דער לאגע, נישט-פערשטעהענדיג גוט פאר פערשלאפענקייט, וואס זי רעדט און טוט, און קודם כל, נישט דערזעהענדיג קארל׳ען, האט זי זיך שטיל אפגערופען:

— יהודית׳ל, גיב מיר א טרינק.

תיכף אבער, ווי זי האט עס ארויסגערעדט, איז זיך צו זיך געקומען.

דער זכרון, וואס איז א ווייל געווען פערנעבעלט, האט זיך צוריקגעקעהרט.

א קאלטער ציטער איז אדורך איבער איהר לייב.

זי האט דערפיהלט, אז זי איז א פערפאלענע...

קארל איז שנעל צוגעגאנגען צו איהר.

ער האט אראפגענומען פון טישעל דאס גלאז מיט׳ן בעטראנק, א מיש געטון דארט א לעפעלע און דערלאנגט דער קראנקער.

אפילו א האנד האט איהם נישט א ציטער געטון.

(פארטזעצונג קומט).

בראזיל—א נייע „אמעריקא“.

גרויסע פערספעקטיווען פאר אימיגראציע.

אויף די עקזעקוטיוו-זיצונגען פון דעם נייעם יודישען עמיגראציע-פערבאנד האיאס-יק"א-עמיגדירעקט, וואס זענען פארגעקומען אין בערלין מיט'ן אנטייל פונם פרעזידענט פון האיאס, ה' אברהם הערמאן איז אויסגעהערט געווארען א שפאנענדיגער בעריכט פון דר. י. ראפאלאוויטש, יק"א-דירעקטאר אין בראזיל, וועגען דעם מצב פון די יודישע ישובים אין בראזיל, ווי אויך וועגען די ווייטערדיגע איינוואנדערונגס-מעגליכקייטען פון יודען אין דעם דאזיגען טשיקאווען לאנד.

איך זאג „טשיקאווען“, ווייל קיינער פון אונז, וואס שטעהט נאהענט צו די יודישע עמיגראציע-פראבלעמען האט נאך נישט געהאט קיין ריכטיגע פארשטעלונג וועגען אט דעם לאנד, ריכטיגער געזאגט,—וועגען אט די פעראייניגטע שטאטען פון בראזיל, וואס פערנעמען א שטח פון א גאנצען פופצעהנטעל פון דעם גאנצען ערד-קוגעל, אדער דריי מיט א פערטעל מיליאן קוואדראט מייל.

פשוט'ער געזאגט, איז בראזיל נאך גרעסער פאר די פעראייניגטע שטאטען פון צפון-אמעריקא אויף גאנצע 250 טויזענד קוואדראט מייל און די גרעסטע פראווינץ איהרע, אמאזאנאס, איז אזוי גרויס, ווי דייטשלאנד, פראנקרייך, שפאניע, איטאליע און בעלגיע צוזאמענגענומען.

אויף צו בעקומען א גענויערען בעגריף וועגען דער גרויס פון בראזיל, איז גענוג אנצוווייזען אויף דעם, אז ווען אין ריא דע זשאניירא, למשל, איז האלבער טאג (12 א זייגער), איז אין דער פראווינץ מאנאאס ערשט 10:52 אין דער פריה און אין פערנאמבוקא—שוין 12:33 נאכמיטאג.

אויסשפרייטענדיג זיך אויף אזא מין קאלאסאלען שטח—פערמאגט אויך, פערשטעהט זיך, בראזיל קאלאסאלע אוצרות, די וועלכע די מענשליכע קולטור האט נאך נישט דערגרונטעוועט.

עס איז גענוג אנצוווייזען, אז בראזיל פערמאגט 2,500 מינים בוימער, אנהויבענדיג פון דעם אזוי גערופענעם „פאפערא“ (אייזען-האלץ) אין וועלכען עס איז אוממעגליך אריינצוקלאפען א נאגעל, ביז דעם ווייכסטען סעדרא-בוים, און ווען בראזיל זאל בעקומען די נויטיגע טראנספארט-מיטלען, וואלט זי געקאנט די גאנצע וועלט בעזארגען מיט האלץ.

בראזיל פערמאגט אויך גרויסע אוצרות פון שטיינקויהלען, אייזען, זילבער, גאלד, דימענטען און פערשידענע מינעראלען.

און נישט געקוקט אויף דער נידעריגער מדרגה פון-דער פראדוקציע אין לאנד—האט מען דאך פאר דעם יאהר 1920, למשל, עקספארטירט פון בראזיל דימענטען אינם ווערט פון 640 טויזענט פונט שטערלינג און גאלד אינם ווערט פון 667 טויזענט פונט.

וואס איז נוגע די נאטור-אוצרות פון דעם לאנד, פערנעמט בראזיל—אין דער פראדוקציע פון קאווע, דעם ערשטען ארט צווישען אלע קאווע-פראדוצירענדע לענדער: דעם צווייטען ארט אין דער פראדוקציע פון קאקאא און קוקורוזע, דעם דריטען — אין טאבאק און צוקער, דעם פערטען—אין באוועל, דעם אכטען—אין רייז און דעם גאר לעצטען ארט—אין דער פראדוקציע פון ווייץ.

און אויך בנוגע דער פיה-צוכט איז בראזיל גאנץ ווייט נישט אויפ'ן לעצטען ארט. עס איז גענוג צו זאגען, אז פאר דעם פאריגען יאהר אליין האט בראזיל עקספארטירט גאנצע 10 מיליאן שוויינען-פעטס.

פרעגט זיך, ווי גרויס איז די בעפעלקערונג, וואס געניסט און וועט נאך געניסען פון די דאזיגע בראזיליאנישע רייכטימער?

לאזט זיך אויס, אז דאס דאזיגע קאלאסאלע לאנד איז נאך כמעט נישט בעפעלקערט...

אין גאנץ בראזיל געפינען זיך איצט סך-הכל ארום א דרייסיג מיליאן מענשען. ווען בראזיל זאל זיין בעפעלקערט אין דערזעלבער פראפארציע, ווי, למשל, פארטוגאל—האט זי געדארפט פערמאגען אנ'איינוואוינערשאפט פון אנ'ערך 500 מיליאן און ווען זי וואלט געווען בעזעצט אזוי שטארק, ווי ענגלאנד אדער בעלגיע—האט זי געדארפט פערמאגען א בעפעלקערונג פון אנ'ערך 1000 מיליאן נפשות, אדער אומגעפעהר צוויי דריטעל פון דער בעפעלקערונג אויף דער גאנצער וועלט.

פערשטעהט זיך, אז די שיטערקייט פון די איינוואוינער איז נישט אומעטום גלייך. אין דער פראווינץ ריא דע זשאניירא זענען פערהאן 22 מענשען אויף א קוואדראט קילאמעטער און אין דער פראווינץ מאטא גראסא איז נאך ווינציגער ווי איין נפש אויף א קילאמעטער.

שטעלט זיך איצט די קשיא, אז ווייבאלד בראזיליע איז אזא גרויס און רייך לאנד און ווייבאלד בראזיליע פערמאגט סך-הכל 30 מיליאן איינוואוינער, איז פארוואס לויפט מען נישט אהין פון אלע עקען וועלט, בפרט נאך איצט, ווען די טויערען פון א סך פאפולערערע איינוואנדערונגס-לענדער זענען אזוי פעסט געשלאסען?

ענטפערט אויף דעם דר. ראפאלאוויטש, אז די סיבה, לויט זיין מיינונג, ליגט אין דעם, וואס בראזיליע איז געווען און איז נאך אפילו איצט אויך גאנץ אומבעקאנט אין דער ברייטער וועלט. בראזיליע איז קיינעם נישט אויפגעקומען אויפ'ן געדאנק אלס לאנד פאר אימיגראציע, ערשטענס צוליב דעם, וואס סך הכל מיט 30 יאהר צוריק, איידער בראזיל איז געווארען א רעפובליק—האט נאך דארט געהערשט שקלאפעריי. געפאהרען אהין זענען דאס רוב פארטוגעזער, וואס האבען א געוויסע קרובה'שאפט מיט'ן לאנד און סתם וואנטוריסטען און כל-זמן עס זענען געווען אפען די טויערען פון צפון-אמעריקא, קאנאדע, זיד-אפריקע און אויסטראליע—האט מען זיך טאקע נישט געלאזט אהין צו עמיגרירען.

חוץ דעם האט די בראזיליאנישע רעגירונג זעהר ווייניג געטון אויף צוציהען נייע אימיגראנטען און פאפולער צו מאכען איהר לאנד. ערשט נאך דער וועלט-מלחמה, ווען די ארימקייט אין אייראפא האט זיך שטארק פערגרעסערט און די נייע איינוואנדערונגס לענדער האבען איינע נאך די אנדערע אנגעהויבען שליסען זייערע טויערען—האט מען אנגעהויבען רעדען פון בראזיל, ווי פון א מעגליכען אימיגראציע לאנד.

נישט נאר רעדען, נאר מען האט טאקע אנגעהויבען פאהרען אהין. עס איז גענוג צו זאגען, אז אין משך פון א גאנצען יאהרהונדערט, ד. ה. פונם יאהר 1820 ביז'ן יאהר 1919, האבען איינגעוואנדערט קיין בראזיל סך-הכל דריי מיט א האלבען מיליאן מענשען, בעת פאר די איינע 5 יאהר פון נאך דער מלחמה, ד. ה. פאר די יאהרען 1920 ביז ענדע יאהר 1924 האבען איינגעוואנדערט מעהר פון א האלבען מיליאן מענשען.

דערצו דארף מען נאך בעמערקען, אז עס וואלטען איינגעוואנדערט נאך א סך מעהר, ווען עס וואלט נישט פארגעקומען א פאליטישע מיינונגס - פערשידענקייט צווישען מוסאליני'ן און דער בראזיליאנישער רעגירונג, צוליב וואס די איטאליענישע אימיגראציע קיין בראזיל האט זיך כמעט אינגאנצען אפגעשטעלט און א חוץ דעם האט נאך די בראזיליאנישע רעגירונג אין צוזאמענהאנג מיט דער רעוואלוציע אין סאן פאולא געגעבען א פעראָרדנונג איהרע קאנסולאטען אין אייראפע, זיי זאלען נישט ארויסגעבען קיין וויזעס פאר א מאסען-אימיגראציע.

אבער אין דער לעצטער צייט האט די בראזיליאנישע רעגירונג איינגעזעהן, ווי נויטיג עס איז פאר'ן לאנד א צושטראם פון נייע מענשען און זי האט שוין געשלאסען אפמאכען מיט יאפאן, פוילען און עסטרייך וועגען א מאסען-אימיגראציע פון די דאזיגע לענדער.

מען דארף גאר נישט זיין קיין גרויסער קענער פון פאליטישער עקאנאמיע זאגט דר. ראפאלאוויטש, כדי צו פערשטעהן, אז אין דער נאהנטסטער צוקונפט וועלען מיר ווערען עדות פון א מאסען-איינוואנדערונג קיין בראזיל. דער אימיגראנטען-שטראם וועט אנהויבען שטייגען פון יאהר צו יאהר און גלייכצייטיג מיט דעם וועט אויך אנהויבען וואקסען די אגריקולטור, די אינדוסטריע, דער האנדעל און די גאנצע קולטור פון אט דעם שלאפענדיגען לאנד, וואס ווארט אויף זיין גורל.

ה. טש.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
גאסטראלען פון די בעליבטע אמעריקאנער קינסטלער
אננא און היימאן יאקובאוויטש
היינט מאנטאג, דעם 31. נאוועמבער. 9 אין אווענד
גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50 זל.
איז פלאמען פון ליבע
מעלאדראמע אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון ליבין, רעזשיסירט דורך היימאן יאקובאוויטש. הויפט-ראלען: „נחמה“—אננא יאקובאוויטש; „אייברום“—היימאן יאקובאוויטש.
ס'נעהמען אנטייל פרויען: בעזמאן, זעווקינא, מאכאראווסקא, פאדערמאן, מענער: אריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאליאנסקי, צווייליך. מוזיקאלישע לייטונג: ל. זעלמאן.
אדמיניסטראטאר: א. בעזמאן. ביהנע-לייטער: מאכאראווסקי.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע-זאל.
אנאנס! די נאהנטסטע פרעמיערען: „דער רבי האט געהייסען פרעהליך זיין“, „מאלי—דאלי“, „מאשקע ווערט א כלה“

רעדאקציאנס-קאלעגיום: ש. בראדערזאהן, ל. בראנס, ח. י. בזשוסטאווסקי, ב. זינגער
פערענטווארטל. רעד.: ח. קויפמאן
ארויסגעבער: פערלאג „נייער פאלקסבלאט“. פראדוציר-קאאפעראטיוו מיט בעש. האפטונג.

Dr. H. Wolkowyski
זאכאדניא 57 (צעגעלניאנא 19)
טעלעפאן 37-70
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
: פון 4—8 און אווענד. פאר פרויען פון 4 — 5 אין א ספעציעל ן ווארטע-זאל.

א „פרינציפיעלער“ באנדיט.

ער פלעגט בדווקא בעפאלען און בערויבען רייכע מענשען—פאר די אנגערויבענע געלד פלעגט ער חתונה-מאכען אייגענע כלות און פראווען דוליאנקעס מיט ארימע פויערים

דער פראצעס געגען דעם בעריהמטען באנדיט, אדער ווי ער אליין רופט זיך, „רויבער - הויפטמאן“ מארטין לעציאן, אדער „דער העלד פון די בעהמישע וועלדער“, ווי די פויערים רופען איהם, האט געדויערט גאנצע פיר וואכען. דער סענסאציאנעלער פראצעס איז פארגעקומען אין אלמיץ, טשעכא-סלאוואקיע, און די גאנצע שטאט איז פערוואנדעלט געווארען אין איין גרויסען יאריד פון זשורנאליסטען, אדוואקאטען און נייגיעריגע פרעמדע, וועלכע זענען געקומען צוזעהן דעם זעלטענעם פראצעס.

מארטין לעציאן איז נישט קיין פראסטער „באנדיט“, נאר א „דזשענטעלמאן“-באנדיט, וועלכער בעגעהט זיינע פערברעכענס צוליב „טובת הכלל“. ער איז א העכסט עלעגאנטער און אינטעליגענטער יונגערמאן און ער פלעגט זיין געקליידט ווי א קינסטלער: א ברייטען הוט, א שמעטענעם ראק, לאנגע לאקען, א פלאטערנדיגער קינסטלער-קראוואט, און אויף די אקסלען האט ער געטראגען, ווי מאנכע קינסטלער, א „טענדע-ווארענ-פעלערינע“. ער האט זיך געהאלטען נישט פאר קיין געוועהנליכען מענש נאר פאר עפעס בעסערס און העכערס. די בעהמישע פראווינצען (טשעכא-סלאוואקיע), מייסטענטיילס די פויערים, האבען מארטין לעציאנ'ען געהאלטען פאר א פאלקס-העלד, און די בעטלערס אויף די יארידים און די שיקסעס אויף חתונות און הוליאנקעס פלעגען טאקע זינגען פאלקס-לידעלעך וועגען דעם „העלד“ מארטין לעציאן.

לעציאנ'ס „העלדישקייט“ איז בעשטאנען אין דעם, וואס ער פלעגט רויבען און מארדען און מען האט איהם נישט געקענט כאפען.

זעלבסטפערשטענדליך איז זיין פאפולאריטעט אלס „העלד“ געקומען פון דעם, וואס לעציאן האט געהאט א „פרינציפ“ צו רויבען נאר ביי רייכע און — צו טיילען נדבות צו די ארימע פויערים פון די בעהמישע וועלדער. ער פלעגט רויבען געלד אין באנקען, פאבריקען, ביי רייכע סוחרים און גוט-בעזיצער און ענטלויפען אין די בעהמישע וועלדער. די פויערים פון די וועלדער פלעגען שוין וויסען, ווען מארטין לעציאן איז געקומען מיט א נייער אפותיקא, פלעגען זיי זיך אנטאן אין די זונטאגדיגע קליידער, די שיקסעס און פויערטעס האבען זיך אויסגעפוצט מיט רויטע און גרינע בענדער, האבען אנגעטאן נייע שטיוועל און מען פלעגט קומען אין וואלד א הוליע טון מיט לעציאן. לעציאן האט געגעבען געלד און זיינע „געסט“ האבען געקויפט גאנצע פעסער ביר און שנאפס. מען האט געקוילעט אקסען און חזירים, וועלכע מען פלעגט בראטען אויפ'ן פייער אין מיטען וואלד און מען האט געגעסען און געטרונקען און געהוליעט טעג און נעכט לאנג.

ווי געזאגט, פלעגט לעציאן ליב האבען צו „ארבייטען“ לטובת הכלל. אז ער פלעגט ערגעץ אוועקרויבען א גרויסע סומע געלד, פלעגט ער ענטלויפען אין די געדיכטע בעהמישע וועלדער און צו וויסען געבען די ארימע פויערים, אז וואו עס איז נאר ערגיץ דא צו פראווען א חתונה אדער א ברית, זאל ער קומען צו איהם, צו לעציאן. פלעגען זיך צונויפקומען די ארימע פויערים פון יענע געגענדען און מען פלעגט שליסען שידוכים און טאקע תיכף פראווען די חתונה אין וואלד. לעציאן פלעגט געבען דער ארימער כלה א סומע געלד נדן, און אליין, מיט זיין אייגענעם כבוד, זי פיהרען אונטער דער חופה. ווידער האט מען געהוליעט טעג און נעכט לאנג.

זעלבסטפערשטענדליך איז לעציאן דורך דעם שטארק בעליבט געווארען ביי די פויערים, און די זשאנדארען האבען אים דערום נישט געקענט כאפען. ווארים די פויערים פלעגען איהם בעצייטענס צו וויסען געבען, וואו מען זוכט איהם און לעציאן האט זיך געקענט בעצייטענס בעהאלטען אין די וועלדער.

ווען עס פלעגט זיך איהם אויסלאזען דאס געלד, פלעגט ער אנטאן דעם קינסטלער-הוט אויף די לאקען, און די טענדע-ווארענדע“ אויף די אקסלען, גענומען א מעסער אונטער דער פאלע און א רעוואלווער אין קעשענע און איז אוועק אין די שטעט רויבען געלד, און ווען אימיצער איז איהם געשטאנען אין וועג, האט ער איהם גאנץ איינפאך דערשאסען מיט זיין רעוואלווער.

פיל מאל האט מען פונדעסטוועגען לעציאנ'ען געכאפט און ארעסטירט, מען האט איהם געהאלטען אין טורמע, ווי א טייערען בן יחיד'ל. מען האט איהם אנגעטאן קייטען אויף די הענד און פיס מען האט איהם אפגעהיט ממש ווי דאס אויג אין קאפ. אבער עס האט אלעס נישט געהאלפען. נאך א קורצער צייט זיצען אין טורמע פלעגט לעציאן, ווי דורך א כשוף, פערשווינדען פון טורמע. ער איז געווען א מייסטער אין ענטלויפען פון טורמעס. ער האט געקענט מיט א דראט אדער מיט א שפענדעל עפענען די גרעסטע און פעסטעסטע שלעסער און זיך ארויסשפאצירען פון טורמע ווי אנ'אייגענער באלעבאס.

זיינע שפיצלעך אפצונארען די וועכטער און צו ענטלויפען פון טורמע זענען ממש געווען וואונדערליך.

איינמאל, ווען לעציאן איז געזעסען אין טורמע, איז געקומען דער דאקטאר פון טורמע אין זיין צעל צו אונטערזוכען זיין געזונד, ווי אלע אנדערע ארעסטאנטען פון דער טורמע. לעציאן האט בעמערקט, אז דער דאקטאר איז א יונגערמאן און פונקט אזוי גרויס ווי ער. האט לעציאן געטון אין דער גיך דעם דאקטאר א שטופ אריין א „קניידעל“ אין מויל אריין, אז ער זאל נישט קענען שרייען, צוגעבונדען איהם מיט'ן פאסעק פון די הויזען צום טיש, אז ער זאל זיך נישט קענען ריהרען, דאן האט ער אנגעטאן דעם דאקטאר'ס קליידער, אנגעטון דעם דאקטאר'ס ברילען אויף דער נאז, ארויס אין קארידאר און גענומען שרייען צו די טורמע-וועכטער מיט א בייזען [illegible] און אזוי שמוציג אין די צעלען. די וועכטער זענען געבליבען פערפלעפט. עפעס האט מען דערקענט, אז עס איז נישט דעם דאקטאר'ס שטימע, אבער די טורמע-וועכטער האבען זיך אזוי דערשראקען פאר זיין בייזען געשריי, אז זיי האבען נישט געוואגט עפעס חושד צו זיין. אין א מינוט ארום, ווען מען האט זיך געכאפט, אז דא האט עפיס געמוזט פארקומען, איז שוין לעציאן געווען פערשוואונדען פון טורמע און עס איז פון איהם נישט געווען מעהר קיין זכר.

נאכדעם ווי מארטין לעציאן האט אויסגערויבט דאס געלד פון אלע באנקען און פאבריקען פון די שטעדט אסטראו, טראפפאו און שטוידינג, אין טשעכאסלאוואקיע, האט ער ערמארדעט צוויי זשאנדארען. דעם זשאנדארם מארזיק, אין דער שטאדט איגלוי און דעם זשאנדארם סטוכלי, אין דער שטאדט קוואשיק. א גאנצער פאלק זשאנדארמען, דעטעקטיווען און פאליציסטען האבען זיך א לאז געטון צו כאפען מארטין לעציאן, וועלכער איז דאן ענטלאפען אין דער שטאט פרערוי. די דעטעקטיווען און די פאליציסטען, וועלכע האבען געוואוסט, אז לעציאן געפינט זיך אין שטאדט, האבען בעלאגערט די שטאדט פון אלע זייטען און א גרויסע אפטיילונג פאליציי און זשאנדארמען האבען זיך א לאז געטון פון הויז צו הויז צו כאפען דעם באנדיט. ווי א פערפלאגטע חיה, נאך וועלכער עס יאגען זיך נאך די יעגערס מיט די ביקסען, אזוי איז מארטין לעציאן געלאפען איבער די דעכער פון דער שטאדט, זוכענדיג א פלאץ וואו זיך צו בעהאלטען.

נאָר די פּאַטענטירטע — פּאַדערט איבעראַל

פעלד-בעטען

Palma-Patent — געזעצליך מיט דער שוץ-מאַרקע

פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען אויף 3 יאָהר

שטעהט אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל:

ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך, קינדער-בענקעלעך אויף רעדלעך ווי אויך מעטער-מאָס.

מאַטראַצען

געבעטע, שאַטמאַהע און האַנדרישקע

קאָוטעקעס און טאַפּטשאַנעס.

בעט.: בעטלעך מיט וועגעלעך פון 17 זל., פאָלאַט-בעטלעך 14 זל.

ביליגע בעהאַנדלונג. פאַבריקס-פּרייזען.

הורט. וועטליכע רעפּאַראַטורען. דעטייל.

לאָדז, פּוֹלנאָצנאַ 24, טעלעפאָן 31-85.

ZAKŁAD RYSOWNICZY i malowania ręcznego

M. Szwarcowski

NARUTOWICZA 36, tel 35-25.

stale na składzie wielki wybór wzorów do haftu ręcznego i maszynowego. — Ceny niżej konkurencyjne. 970

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	12-9½ 5-4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11
ד"ר ליבמאַן	הויט-און געשלעכט-קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	3—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2—12½
ד"ר עלענבערג	כירורגישע-קראַנקה.	3—1
ד"ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פיזיאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען אַ. אַ. וו. מאַסאַזש-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון בעשטראַהלונג אינ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פּערלאַנג — היזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אַנאַליזען אַלע ארט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמאַ און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ

דענטיסטישער קאַבינעט

עס נעהם ן אָן:

ד"ר ווילבערשטיין	צאָהן-ארצט	2—10 נמ.
ד"ר לאַזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-ארצט	7—5

קינסטליכע ציהן, קאָראָנען, מאָסטען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

יור. י. אינפעלד

42. ווסכאָדניאַ 42.

אַל תהי צדיק הרבה

ואַל תתחכם יותר! — זיי נישט צופיל חכם.

אז דו דאַרפסט שרייבען און ערלעדיגען סאַבדאַחע זאַכען זאָלסטו גלייך קומען צוליעבען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס רויסען אוסטאַווי, הלוואָלעס. ואַבעזאָפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדמאָלאָניעס, רעקורסען, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רוזשאַנדו, ביטעס וועגען דירה אין אורזשאָנד-ראַזיעמטשי, און אין אַלע פּאָליציי-בּיוראָקעו, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען ראַראָוניעס, קאַרנע סף-אָוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

עצות וועגען מיליטער-ענינים

ווערט ערטיילט דורך אַ מיליטערישען ספּעציאַליסט פון 7-4 אָוו.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ.

פּעטריקאָווער 17. זאַכאָדניאַ 52

שנעל רעעל און ביליג!

לעזט אויפמערקזאַם!

נאָך אַ פולשטענדיגער רעאָרגאַניזאַציע פון מיין ווערקשטעל, עמפּפעהל איך די ג' קונדשאַפט פון איינענער אויסאַרבייטונג אין

א גרויסען אויסוואַהל

געבעטע שטיהל

געדעקט מיט לעדער, גאָבעלין, מאַראָקאָ, זייד, ווי אויך גאָבעלין און זייד-קאָוטעקעס, מאַטראַצען פון פּערשידענע סאָרטען, טישען און טישלעך (אָהאָלע), גאַנדראָלקעס, אַטאָמאַנס

אַלעס לויט פּאַריזער מאָדעלען פון עכט טרוקען האָלץ.

לאַנגטערמינינע גאַראַנטיע. צוגענגליכע פּרייזען און בעקוועמע בעדינגונגען.

בעפאָר איהר קויפט, בעט איך אונבעדינגט צוערשט מיך צו בעזוכען און זיך איבערצייגען. מיט אַכטונג

י. א. וואַיטשעכאָווסקי, נאַוואָמיעסקאַ 10.

אַמביליגסטען און אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען!

קען מען קויפען אַלערליי

פּוטער-וואַרען

נאָר ביי דער לאַנג-יעהריגער פירמע

ל. ב. פּעפּער, ווסכאָדניאַ 42

בעמערקונג: די קירזשנער-ווערקשטעט אויסן אָרט, די אַרבייט ווערט אויסגעפיהרט פּינקטליך און רעעל.

910

פעלץ-געשעפט

D. MELMAN i W. TIGER

14 NOWOMIEJSKA 14. Telefon 14-99.

עמפּפעהלט אין אַ גרויסען אויסוואַהל פון אַלערלאַי פּעלצען אין רויהען און פערטיגען צושטאַנד צו זעהר ליכע פּרייזען.

אַכטונג: קירזשנער-ווערקשטעל אונטער דער לייטונג פון ה' וו. טיגער געפינט זיך אויף פּיעטריקאָווער 38. ערשטען שטאָק.

974

די מאָדערנסטע

לאַמפּען

פאַר שפּייז-צימערן און קאַבינעטען

קויפט זיך אַמבעסטען צו פאַבריקס-פּרייזען נור ביי

א. י. אייזנער, פּאָלודניאָוואַ 25.

בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַרדערליי איבער-אַרבייטונגען פון גאַז אויף עלעקטריק, ווי אויך אָקסידירט.

Dr. med.

BRAUN

פּאָלודניאָוואַ 23,

טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט און וועגעראישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (הער-אויספאַל)

נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָוונד.

הייל-פּעדאַגאָגישע קורסען

פאַר שוואַכבעפעהיגטע, שווער-טרציהבאַרע קינדער. שפּראַך-שטערונגען (שטאַמלען, מויב-שטומהייט)

Dr. med.

A Szmirgeld

נערוואָן-ארצט

עלעקטריזאַציעס, ליכטהייל-אַפּאַראַטען

Cegielniana 6, tel. 51-89

עמפּפאַנגט פון 5—7 אָוונד.

טאַמבוריר-געזעלען

ווערען געזוכט ביי י. העכט, סאָלנאַ 6.

אַ זעצער,

אַ בוכבינדער, ווי אויך איינינגע מעדלעך און אַ יונגעל ווערען געזוכט אין דער דרוקעריי פון מ. י. קוטנאָ, קילינסקי 18

אַ קוואַליפיצירטער

צושניידער (רין)

צו שירצען און וועש זאַפּאַרט נויטיג

צו מעלדען זיך 7 נאַרוטאָוויטשאַ 7 ביי גאָלדבערג 962

מעדלעך

צו טאַנדייט-קליידער, ווי אויך לערן-מעדלעך ווערען געזוכט פון זאַפּאַרט. — צו ערפאַהרען אין אדמ. פון דער ציטונג. 994

אַ צימער

זוך איך אַלס סובלאָקאַטאָר. אָפּפערטען אין אדמיניסטר. אונטער ליט. "S". 11

אַ רויז

צו פּערקויפען — פּאָדזשעטשנאַ 15 און נאָוואָ-זגערסקאַ 2 12 (באַלוט).

Dr. med.

STUPEL

...a 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגעראישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—9 אין אָוונד.

Dr HELLER

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און וועגעראישע קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

2 נאַוראָט 2

נעמט אָן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4—8 אָוו. פאַר פרויען ספּעציעל פון 4—5 נאָכמ. 988

Dr ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27, tel. 5?-?8.

הויט און וועגעראישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

האַנדנייערינס

אַרבייטער און אַ לערן-יונגעל צו דאַמען-אַקרישע ווערען געזוכט פּאַסטערנאַק צעגעלניאַנאַ 43. 19

לערן-

יונגלעך

נויטיגען זיך אין טאַפּעציר געשעפט. קאָנסטאַנטינער 24, אין פראָנט-געשעפט ביי טאַפּעצירער.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגיערזשער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכמ. און דערהיים פון 6-8 אָוו.

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

ווינקל זאַכאָדניאַ טעל. 49-66

צאָהן-כירורג

... פּלאָמבען, ...

נעמט אָן פון 9 ... און יום טוב פון 10-12

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-ארצט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8

telefon 19-90.

עמפּפאַנגט פון 4—7 אין אָוונד

בעקאַנטמאַכונג.

צוליב דער בעקוועמליכקייט פאַר מיינע געעהרטע קונדשאַפט האָב איך איבערגעפיהרט מיין שאַמאָט-אויוון-פאַבריק אין צענטרום דער שטאָדט פּיעטריקאָווער 37 ווי איך בעזיץ אַ שעהנעם אויסוואַהל פון פערשידענע שאַמאָט-אויוונס און קיכען — שעהן און גוט מיט בעקוועמע בעדינגונגען, רעעלע בעהאַנדלונג פאַר דער גוטסקייט גאַראַנטירט.

J.N.Grynholc, Piotrkowska 37

אין הויף, רעכטע אָפיציגע 811

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY

Wodny Rynek, telefon 18-26.

Od wtorku, d. 25 do poniedz. d.31 paźdz. wł. dramat w 12 aktach

Dziewczę z Karuzeli

Nad program: Fragmenty z obrazu p. t.: **Wyprawa F. A. OSSENDOWSKIEGO do Afryki Podzwrotnikowej.**

Dla młodzieży:

WYPRAWA F. A. OSSENDOWSKIEGO

do Afryki Podzwrotnikowej

obraz naukowy w 18 częściach.

Ceny miejsc:

dla dorosłych: I-70, II-60, III 30 gr.

dla młodzieży: I 25, II 20, III-10 gr.

דענטיסט און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.

פּרייזען ביליגע! בעראַטונג אָהן געצאָהלט.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-ארצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08

היילט גאַנץ פּערנאַכלעסיגטע ציינער און מויל-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאָג און פון 3—7 אין אָוונד. צו ביליגע פּרייזען. 1451

Dr. I. Herszfinkiel

Zawadzka 15, tel. 11 87

ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען

נעהמט אָן אין דערהיים פון 8 ביז 9.30 פאַרמ. און פון 3 ביז 5 נאָכמ. און אין לעטשניצע "פּאָמאָץ". 924

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—5, 6½—7½
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1 — 2
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11—1½ 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר וויינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1, 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	12—2 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-ארצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-ארצט	9—2

צאָהן-מונדהיילונג, בעליכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען א. א. וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען. פאַר בעשטראַהלונג און דורכליכטונ-גען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.

אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיט אין דער שטאָט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.